

20 TYVE

EN UNDERSØGELSE AF INDBRUDSTYVES MOTIVER OG ADFÆRD

Det Kriminalpræventive Råd og TrygFonden
Oktober 2014

DET KRIMINAL
PRÆVENTIVE RÅD

TrygFonden

NIRAS

INDHOLD

1	Hovedresultater	4
2	Indledning	6
3	20 tyve	7
4	En tyve-livsform	28
	4.1 Tyves sociale radar	28
	4.2 En levevej	30
	4.3 Planlagte og impulsive indbrud	31
5	Indbrudstyves håndværk og teknik	36
	5.1 Beliggenhed	36
	5.1 Boligtype	38
	5.2 Tidspunkt og årstid	39
	5.2 At udse sig en bolig	41
	5.2.1 Tegn på liv	41
	5.2.2 Tegn på værdi	43
	5.2.3 Tilgængelighed	44
	5.3 Tyverisikring	46
	5.3.1 Kamera og alarmer	46
	5.3.2 Sikring af døre og vinduer	47
	5.3.3 Mærkning af værdigenstande	48

5.4	Mennesker holder tyven på afstand	48
5.5	Nabohjælp	49
5.6	Fremgangsmåder.....	51
5.6.1	At bryde ind	51
5.6.2	Inde i hjemmet	53
5.6.3	Væk fra indbrudsstedet.....	56
5.6.4	At vende tilbage til en bolig.....	57
6	Tyv tror, hver mand stjæler	58
6.1	Tyv ved, hvad hver mand køber	58
6.2	Købernetværk.....	59
6.2.1	Hælere	60
6.2.2	Netværk, forretningsforbindelser, venner og familie	60
6.2.3	Hele befolkningen.....	61
7	Stop tyven!.....	63
7.1	Stop tyvens marked.....	63
7.2	Stop tyvens praksis.....	63
7.2.1	Indbrudsforebyggende foranstaltninger	64
7.2.2	Beboernes adfærd og hjemmets tilgængelighed	64
7.2.3	Aktive naboer - nabohjælp i praksis	65
8	Bilag	
8.1	Svenske og danske tyve.....	66
8.1.1	Motivation og årsager	66

8.1.2	Indbrudsteknikker	67
8.1.3	Hvor og hvornår.....	67
8.1.4	Afholdende faktorer	68
8.1.5	Afsætning.....	68
8.2	Undersøgelsens metoder	69
8.3	Spørgeguide.....	71

1 HOVEDRESULTATER

At være indbrudstyv er både et håndværk og en livsform – begge dele har betydning for at forstå og forhindre tyvenes praksis. At der er tale om en livsform betyder, at det at være tyv er indbygget i tyvenes identitet og forhold til deres omgivelser.

Indbrudstyven er en social aktør, som har et særligt fokus på sine omgivelser. Det er afgørende for en tyv, at han ikke er en røver, der yder vold mod mennesker. For at undgå mødet med andre mennesker, kræves det af tyven, at han er en menneskekender. Han skal kunne gå i ét med sine omgivelser for ikke at vække mistanke.

Indbrudstyvene har udviklet en særlig ”indbrudsradar”. Med denne scanner og læser de hele tiden deres omgivelser for potentielle indbrud. Er der genstande af værdi? Vil nogen se mig, hvis jeg tager dem? Er der tegn på liv? Hvor kan jeg komme ind? mv. Nogle tyve begår nøje planlagte indbrud, som er forberedt flere dage i forvejen. Andre tyve begår mere impulsive indbrud, hvor en bolig vælges mere tilfældigt – og ofte ud fra et akut behov for penge. Tyvenes radar er dog hele tiden på arbejde.

Vurdering af risici og udbytte. Når indbrudstyven udvælger en bolig, afvejer han risikoen for at blive set sammenholdt med en vurdering af det udbytte, han kan få med sig. Her er radaren igen i funktion; tyven scanner *tegn på liv, tegn på værdier, boligens fremkommelighed og boligens omgivelser*. Ud fra disse fire grupper af faktorer udvælger indbrudstyven sig et indbrudsobjekt.

Mennesker afskrækker. Mødet med mennesker er den indbrudsforebyggende foranstaltning, der virker mest effektivt. Naboer og forbipasserende med nysgerrige blikke øger risikoen for at blive genkendt og gør et område mindre attraktivt at begå indbrud i. Når indbrudstyvene vurderer, om beboerne i en bolig er hjemme, er det en helhedsvurdering af mange små faktorer ved boligens udseende

og liv, der fortæller dem, om nogle er hjemme. Og tyvene kender de indbrudsforebyggende tricks bedre end de fleste.

Nabohjælp skal være aktiv. Nabohjælp har en varierende virkning i sin nuværende form. Nabohjælpen skal være *aktiv* med synlige beboere på veje og nysgerrige blikke på fremmede mennesker.

Materielle og tekniske foranstaltninger besværliggør indbrud. Alarmer, kameraer og forstærkede låse på vinduer og døre afholder sjældent en tyv fra at begå indbrud, men det gør hans færden mere besværlig, og han stresses hurtigere. For enkelte tyve har alarmer dog en direkte afholdende effekt. Men mange tyve kender og afmonterer de fleste materielle og tekniske foranstaltninger. Det er tyvenes håndværk.

Tyv tror, hver mand stjæler. Tyvene er opmærksomme på, at en afgørende forudsætning for deres livsform er, at der er et marked for de stjalne varer. Mange tyve retfærdiggør også deres livsform med henvisning til, at deres kunder findes i hele den danske befolkning. Der er et stort marked for hælervarer i Danmark. Afsætningsmulighederne er ligeledes indbygget i indbrudsradaren; de er afgørende for om tyven begår et indbrud, samt for hvad der stjæles.

At stoppe tyven. Tyven stoppes, når hans radar forstyrres. Indbrudsforebyggende indsatser skal både adressere radarens fokus på markedet for tyvekoster, tyvens håndværk og indbrudssituationen. I den indbrudsforebyggende kommunikation er det vigtigt, at borgerne informeres om, hvordan tyvens radar og livsform virker. Samtidig kan man gøre opmærksom på, at borgernes egen adfærd

er helt central og kan gøre meget for at afholde tyvene fra at bryde ind.

2 INDLEDNING

Denne rapport sammenfatter resultaterne af en undersøgelse af indbrudstyves adfærd og deres motiver for at begå indbrud. Undersøgelsen er foretaget af NIRAS for Det Kriminalpræventive Råd (DKR) og TrygFonden.

Undersøgelsen går tæt på indbrudstyvenes adfærd op til, under og efter et indbrud, og skaber viden om tyvenes livsform såvel som deres håndværksmæssige færdigheder.

Undersøgelsen bygger på interview med 20 tyve og er primært kvalitativ i sin karakter, men med kvantitative elementer. Et centralt element i undersøgelsen er, at den skal være sammenlignelig med den svenske undersøgelse "Vad vet vi om bostadsinbrott?" fra 2008. Den svenske undersøgelse er kvantitativ i sin karakter og går tæt på indbrudstyvenes teknikker. Nærværende undersøgelse af de danske indbrudstyves er derudover blevet udbygget med spørgsmål, der går tættere på indbrudstyvenes liv, livsform og motivation.

Alle 20 indbrudstyre er bosiddende i Danmark, og deres erfaringer knytter sig til indbrud begået i hele landet: små og store byer, landlige områder, villaer og lejligheder. De interviewede personer spænder vidt i alder, fra 19-47 år. Hermed er der stor forskel på deres erfaringsgrundlag, både hvad angår antal og typer af begåede indbrud.

Analysen er struktureret i fem hovedkapitler:

I første kapitel præsenteres de 20 indbrudstyre. Dette sker gennem anonymiserede portrætter, som giver et indblik i tyvenes indbrudskarrierer, herunder deres første indbrud, omfanget af begåede indbrud samt karakteren af disse.

Herefter følger en analyse af tyvenes livsform. Kapitlet analyserer tyvenes forståelse af sig selv som indbrudstyre og belyser det forhold til omgivelserne, der er karakteristisk for en indbrudstyre – vi kalder den en tyveradar.

Denne forståelse af indbrudstyrene følges op af en analyse af tyvenes tekniske og håndværksmæssige adfærd. Herunder: hvor indbruddene begås, valg og fravalg af bolig; betydningen af indbrudsforebyggende foranstaltninger; hvordan der brydes ind, samt hvordan tyvene kommer afsted med tyvekosterne.

Herefter følger en analyse af tyvenes forståelse af deres egen position og rolle i samfundet og ikke mindst deres adfærd og muligheder i forhold til at afsætte tyvekosterne i samfundet.

I sidste analysekapitel kigges der fremad. Fokus er på, hvordan man fremadrettet kan styrke den indbrudsforebyggende indsats og rådgivning.

Som bilag til rapporten er først vedlagt en sammenligning af den danske og svenske undersøgelse, hvor markante ligheder og forskelle fremhæves. Dernæst følger en beskrivelse af undersøgelsens metodiske grundlag.

3 20 TYVE

Med enkelte undtagelser er de 20 tyves indbrudskarrierer startet tidligt i livet, hvor de har udviklet sig fra drengestreger til mere alvorlig kriminalitet. Mange af tyvene kommer fra familier, der på forskellige måder har været udsatte, og flere har haft en problematisk og svær opvækst. Herunder fortæller mange, at opvæksten var præget af forældrenes skilsmisse, som gjorde, at de har måtte flytte frem og tilbage mellem forældrene og i længere perioder ikke har set den ene forælder. Nogle få beretter desuden om vold i hjemmet, mens andre fortæller, at deres barndom var helt normal: De er (udadtil) vokset op i en kernefamilie med gode rammer og forældre, der har haft gode og vellønnede jobs.

For mange af indbrudstyvene er indbruddene til at starte med drevet frem af spænding. Med tiden udvikler indbruddene sig til at blive en levevej, en livsform og et håndværk. De fleste af indbrudstyvene har, foruden indbrud, i perioder begået anden kriminalitet såsom salg af stoffer, røveri og hæleri. Alle 20 tyve er blevet dømt på et tidspunkt i deres kriminelle karriere. Men flere har begået mere end hundrede indbrud, før de blev dømt.

Med dette fælles afsæt er det 20 *forskellige* indbrudshistorier, der ligger til grund for denne undersøgelse. Indbrudstyvene har forskellige indbrudsteknikker og præferencer ift. bolig og tyvekoster,

de spænder vidt i alder, fra 19-47 år, og har været aktive som indbrudstyre i forskellige perioder af deres liv.

Ud af de 20 indbrudstyre har fem lagt indbrudskarrieren bag sig og lever i dag et liv med fast arbejde. For denne gruppe er det op til 15 år siden, at de har begået deres sidste indbrud. Ni personer afsoner en dom, enten i fængsel eller i en udslusningsordning. Alle ni har ambitioner om at komme ud af den kriminelle tilværelse, få et fast arbejde og et liv med eventuelle kærester og børn. Det er dog uvist, om dette vil lykkes, da de samtidig beretter, at det er svært at opbygge en tilværelse "på den lovlige side" af samfundet. Det er den kriminelle tilværelse, de kender til og er vant til at begå sig i. Med andre ord, har de vanskeligt ved at skifte væk fra den livsform, som beskrives i kapitel 4.

Seks af de interviewede personer arbejder på forskellig vis på at starte et nyt liv. Denne gruppe har typisk begået deres seneste indbrud for 1-2 år siden, og arbejder på at gennemføre en uddannelse og komme i arbejde.

I det følgende præsenteres de 20 indbrudstyre kort. Med hvert portræt følger et citat, hvor indbrudstyvene udtrykker, hvad der har motiveret dem til at begå indbrud. Herefter følger en skildring af, hvordan deres indbrudskarriere har udviklet sig over årene og hvad, der kendetegner dem som indbrudstyre. Portrætterne afrundes med hver deres vurdering af, hvad der afholder indbrudstyvene fra at bryde ind i et hus.

Morten

Morten er 22 år og vokset op i udkanten af en større by. Han arbejder i dag som ufaglært i et byggefirma og er opsat på at få en ren straffeattest, så han kan søge andre jobs.

Morten begik sin første ulovlighed som 12-årig, hvor han begyndte at stjæle knallerter. Inden længe skulle der mere spænding til, og som 15-årig lavede han sit første indbrud sammen med nogle venner. Morten kom med tiden ud i mere organiseret kriminalitet, og i samarbejde med professionelle kriminelle begik han indbrud i store virksomheder. Målet var de store pengesummer. Senere udvidede de fokus til også at omhandle dyre villakvarterer, hvor designermøbler var målet. I planlægningen af deres indbrud tog de som regel samme runde i et villakvarter et par dage i træk for at finde et mønster i beboernes adfærd. Under indbruddet parkerede de bilen i indkørslen, som var det deres eget hus. Morten fortæller, at det var nødvendigt at være "iskold" i indbrudssituationen og ikke lade sig påvirke af frykten for at blive taget.

Fortjenesterne fra indbruddene brugte Morten til at købe dyre biler, forkæle kærester og på at leve "det dér liv". Efter nogle år i det kriminelle miljø blev Morten dømt for 50 forhold, og fik en dom på 1 år og 3 måneders betinget fængsel. Efter et halvt års fængsel blev han prøveløsladt. Morten har i alt begået omkring 200 indbrud. Senest fik han en voldsdom efter en bytur.

Morten fremhæver, at det eneste, der kunne afskrække ham fra at begå et indbrud, var, hvis det tog for lang tid at bryde ind, eller hvis politiet var i nærheden.

Jeg kunne aldrig få penge nok. Nogle gange kunne det godt være for spændingens skyld, fordi man gør noget, der er ulovligt. Det var bare fedt. Jeg kan ikke forstå det nu.

Jens

Jens er 19 år og vokset op i en større by. I dag afsoner han sidste del af en dom hjemmefra med fodlænke. Jens fortæller, at han har lagt indbruddene bag sig og "ikke engang har tanken om at begå kriminalitet". Han vil gerne tage en uddannelse.

Jens har haft en kort indbrudskarriere, som startede, da han var 18 år. Det første indbrud beskriver han som helt tilfældigt. Pludselig havde han sammen med sin fætter fundet en ekstranøgle til et hus og stjålet nogle guldsmykker. Indbruddet var en succes; det var nemt, og pengene var gode. Målet med indbruddet var at skaffe penge, da hans bistandshjælp var sluppet op.

Jens blev hurtigt en adrenalinjunkie, der var afhængig af den spænding, som indbruddene gav. De efterfølgende fem måneder begik han over 30 indbrud. Indbruddene var både impulsive og planlagte, men alle blev de begået om natten, og yndlingsmetoden var at afliste vinduet og tage hele ruden ud. Hverken hunde eller mennesker i området skræmte Jens. Hunden blev blot bedt om at lægge sig, og mange mennesker tæt på var næsten en fordel, da de larmede og derfor gjorde det nemmere for Jens også at larme, uden at blive opdaget.

Det eneste, der kunne afholde Jens fra et indbrud var, hvis der var nogen hjemme, eller hvis huset havde en alarm.

Det var nemt. Hvorfor stoppe med det? Går det, så går det.

Niels

Niels er 23 år og bor i dag hos sin stedfar, der har taget ham til sig efter nogle rodede år med kriminalitet. Han forsøger at færdiggøre 9. klasse og har derefter planer om at udlære sig til murer.

Niels stiftede som 9-årig for første gang bekendtskab med stoffer, og allerede efter få år havde han opbygget et misbrug af amfetamin, ecstasy og hash. Som 13-årig begik ham sine første indbrud i sommerhuse, men han rykkede hurtigt videre til villakvarterer. I en alder af 14-15 år befandt han sig i et kriminelt miljø med fyre, der var ti år ældre end ham selv, og for hvem han begik indbruddene. Ifølge Niels kunne han nemt tjene 10-20.000 kroner på en aften. Niels begik stort set altid indbruddene alene og under påvirkning af hårde stoffer, som lukkede hans nervesystem og gav ham ro til at arbejde. Han kunne derfor finde på at opholde sig i et hus i op til fire timer. Et fast trick under indbruddene var at tjekke køleskabets beholdning for mad og derudfra vurdere, hvor lang tid han kunne bruge i huset. Et tomt køleskab betød, at ejeren var bortrejst. Var køleskabet fyldt, måtte han derimod rationere sin tid. Stofferne medvirkede til, at han sjældent kunne huske noget fra indbruddene dagen efter.

Niels er blevet dømt for 60-70 indbrud, men har ifølge eget udsagn begået omkring et par hundrede indbrud.

De dulmede nerver medførte, at det var de færreste ting, der kunne afskrække Niels fra at begå indbrud.

Du kan stjæle alt, uden du bliver opdaget. De stoffer er så vanvittige; du kan ikke huske, hvad du har lavet. Jeg vågner op med en lejlighed fuld med ting efter en aften i byen, og kan ikke huske, hvor det kommer fra.

Jacob

Jacob er 19 år og vokset op i en mindre provinsby. Han tager p.t. et kursus, der skal forberede ham på skolegang, så han kan få sig en uddannelse. Han bor i dag sammen med sin kæreste. Han har afsonet en dom for 34 indbrud, og er prøveløsladt for en voldsdom.

Jacob begik sit første indbrud som 15-årig, hvor han sammen med nogle venner brød ind i en klub og stjal smøger og alkohol. Det var udelukkende spændingen, der drev dem. De stjålne varer blev efterfølgende smidt i en skov. Efter indbruddet havde Jacob dårlig samvittighed, og da han boede i en mindre by, blev han efter eget udsagn paranoid af frygten for at blive opdaget. Dette afholdt ham i første omgang fra at begå flere indbrud. Først som 16-årig tog han, sammen med en ven, indbrudskarrieren op igen. De to drenge tog imod bestillinger på alt fra smykker og elektronik til designermøbler og lamper. Bestillingerne kom fra venners venner eller venners familie. Jacob og vennen røg hash for at dulme nerverne, og inde i huset gik de målrettet efter de varer, der var bestilt. De ordnede typisk to-tre huse på en dag.

Jacobs indbrudskarriere er kort og varer kun et par år frem til han og vennen bliver opdaget af politiet.

Det, der havde den største afskrækkende effekt på Jakob, var alarmer og mennesker. Han løb, hvis alarmen gik, og han understreger, at mange mennesker betød "mange øjne og ører".

Tiden går så hurtigt, og når man vænner sig til at gøre en ting, så bliver det lidt en hobby. Det bliver noget, man vil være god til. Man føler, man bliver god til det, for nu går det bedre end til at starte med.

Matthias

Matthias er 30 år og vokset op i en større by. Han sidder i øjeblikket i fængsel, og har sammenlagt afsonet 8 år, siden han var 17 år. Han er forlovet og har to børn, og han håber, det er sidste gang, han sidder i fængsel. Han vil gerne være pædagog.

Matthias begik sit første indbrud som 13-årig i et bowlingcenter sammen med en kammerat, der havde prøvet det før. Han var efterfølgende meget nervøs for at blive taget, og der gik derfor nogle år, før han igen begik kriminalitet – denne gang fordi han havde opbygget et stofmisbrug, der skulle finansieres. Dette medførte, at han for alvor begyndte at begå indbrud. Indbruddene var primært impulsive, men nogle gange tjekkede Matthias telefonbogen inden, for at finde frem til beboernes erhverv, og derudfra vurdere om, der var noget at komme efter. Matthias begik altid sine indbrud i morgentimerne, når beboerne var taget på arbejde. Han kom ofte til indbrudsstedet på cykel, og satte varerne af i sit kolonihavehus.

Matthias har begået over 30 indbrud og er også blevet dømt for vold og røveri.

Matthias begik altid indbrud i områder, som han kendte. Det var afgørende for ham, at han kendte flugtvejene godt, når han skulle væk. Hvis der kun var én flugtvej, kunne det godt afholde ham helt fra at bryde ind. Udover manglende flugtveje afholdt også hunde og mange mennesker ham fra et indbrud, da det forstyrrede hans arbejdsro.

Det er ikke helt til at styre; jeg bliver lidt fristet, og så ved jeg ikke altid hvorfor.

Henrik

Henrik er 31 år og vokset op i en lille flække på landet. Han bor i dag med sin kæreste og to børn. Henrik vil gerne læse til pædagog.

Henrik begik sit første ”knæk” som 12-årig, hvor han stjal 700 kr. fra sit fritidshjem. Som 14-årig begyndte Henrik sammen med en ven at tage rundt og banke på døre i villaer: hvis der ikke blev åbnet, brød de ind. I starten af deres indbrudskarriere stjal de, hvad de lige kunne finde af værdi. Det var primært spændingen, der trak i dem. Efterhånden lærte de dog mærkevarerne at kende, og de begyndte at gå efter designvarer som ”Ægget” og ”Knoglen”. Med tiden begik Henrik i højere grad sine indbrud alene, og han var altid påvirket af stoffer for at dulme nerverne. I lange perioder af sit liv levede han af indbrud. Han begik både butikstyveri, indbrud i firmaer og private boliger samt røverier. Sidstnævnte var han ikke stolt af.

Risikoen for at blive set, var noget af det, der afskrækkede Henrik allermest. Villaer, der var stærkt oplyste hele vejen rundt om huset, og skilte om nabo hjælp, fik ham til at tænke sig om en ekstra gang. Som han pointerer, havde boligvarter med disse tiltag ofte haft mange indbrud, hvorfor beboerne var ekstra opmærksomme.

I starten var det måske mere spænding end penge, men så blev det bare en vane (...) Da jeg skulle leve af det, så tog det fart. Der skulle laves penge hver dag – politiet kunne ikke gøre noget jo, og det udnyttede jeg rigtig meget.

Magnus

Magnus er 40 år og er vokset op i en lille provinsby. I de sidste otte år, har han arbejdet som smed. Han bor sammen med sine to børn.

Magnus' kriminelle karriere startede, da han var i midten af 20'erne. Han hang efter eget udsagn ud med de forkerte typer og begyndte at begå butikstyverier – mest for spændingens skyld. Ved sit første indbrud agerede Magnus bagmand ved at få nogle andre til at stjæle computere for omkring 1,5 mio. kr.. Disse blev afsat til rockere, på "Gul og gratis" og til folk, der havde forudbestilt dem. Der gik dog ikke mere end tre dage, før Magnus blev taget af politiet. Dommen fik ham til at holde en pause på nogle år, men en aften, hvor han var fuld og i selskab med nogle venner, begyndte han igen. Målet var denne gang villaer i en by lidt væk fra deres egen. Over en årrække begik de 3-4 indbrud pr. aften, og Magnus skønner, at han i alt har begået 3-4000 indbrud. Ved et indbrud blev Magnus opdaget af en nabo, der slog ham. Dette var et stort chok for Magnus, og det blev derfor hans sidste indbrud. Han fortæller, at der ikke længere var megen spænding forbundet med indbruddene, og at det i længden var hårdt for kroppen at kravle gennem vinduer. Han var blevet for gammel.

Magnus fortæller, at der ikke var meget, der kunne afholde ham fra at bryde ind. Tyverimærker kunne i flere tilfælde fjernes med acetone, og for at slå alarmer fra benyttede han en "jammer". Det eneste, der rigtig kunne få Magnus til at fravælge et hus, var, hvis der var en hund.

Vi havde alle et arbejde. Indbruddene var bare for spændingens skyld. Det giver en rus, når man kommer ind, kan høre det hele, adrenalinen pumper rundt i hele kroppen. Det skal opleves, kan ikke forklares.

Hugo

Hugo er 43 år og er vokset op i en større by. Han er gift, har to børn og arbejder i dag på en døgninstitution. Derudover har han et firma. Efter mange år i stofmisbrug er han i dag stoffri.

Hugo lavede smårapserier allerede som barn. Dette udviklede sig til, at han som 12-årig begyndte at lave butikstyverier sammen med en gruppe af "forkerte venner". Som 14-årig fik Hugo en ny ven, og mødet med ham resulterede, via vennens far, i et amfetaminmisbrug. Stofmisbruget skulle finansieres, og det blev gjort gennem indbrud i villaer, endnu engang på opfordring af vennens far.

Som 16-årig flyttede Hugo hjemmefra til sin storebror, og de lavede sammen forskellige former for kriminalitet, såsom at stjæle biler og lave indbrud i private hjem og virksomheder. Efter et fængselsophold opbyggede Hugo et heroinmisbrug, som medførte, at han fortsatte med at lave indbrud i villaer samt begyndte at begå kioskrøverier og udføre checksvindel. Han begik typisk indbrud sammen med en ven, og de var ofte påvirkede af stoffer for at fjerne frygten. I løbet af sine tyverier røg Hugo ind og ud af fængslet.

Hugos største frygt var at blive opdaget eller genkendt. Aktiv nabohjælp og synlige og nysgerrige mennesker var noget, der fik ham til at gå uden om et boligkvarter.

En af grundene til, at man laver villaer, er, at der ikke sker noget ved det.

Mads

Mads er 40 år og vokset op i en større provinsby. Han har i dag et familieliv med kæreste og to børn, og arbejder, grundet sin fortid, i flexjob. Han kan ikke overskue en uddannelse, men har taget enkeltfag på HF.

Mads' indbrudskarriere startede som drengestreger og hærværk i selskab med en gruppe venner. Som 14-årig begyndte han og vennerne at lave "villaknæk" for at finansiere et hash- og amfetaminmisbrug. I lang tid var det primært villaer, der var Mads' mål, men efterhånden blev han mere ligeglad og kunne finde på at bryde ind de fleste steder, såsom apoteker og lejligheder. Særligt årene fra han var 15 år til 25 år gammel, var en slem periode, der var præget af misbrug, kriminalitet og vold. Fra han var 17 år, boede han på gaden. Mads fortæller, at han i den periode var så langt ude, at han ikke husker meget om sine indbrud. Han er derfor i tvivl om, hvor mange indbrud han samlet set har begået, men vurderer det til at være omkring 50 eller flere. Som 25-årig begik han et røverisk overfald og indbrud, der blev hans sidste. På det tidspunkt var han langt ude på kokain, og han valgte selv at melde sig til politiet. Særligt det røveriske overfald er han ikke stolt af.

Mads fortæller, at han var ligeglad med, om der var naboer hjemme, når han begik indbrud. Han ville til gengæld ikke bryde ind et sted, hvor der var mennesker på gaden.

Alle pengene blev brugt på stoffer, men der var også spænding i det. I starten var det spænding.

Ole

Ole er 28 år og vokset op hos sin mor i en større provinsby. Han bor i dag med sin kæreste og sit barn. Han fortæller, at han har holdt sig på måtten i 8-9 år, siden han var færdig med at afsone sin dom.

Ole begyndte som 15-årig at ryge hash. Han startede med at lave hærværk sammen med nogle venner, men en nysgerrighed omkring, hvad der gemte sig bag de smadrede ruder, ledte til, at han som 17-årig begik sit første "villaknæk". Indbruddet blev begået i selskab med nogle jævnaldrende venner. Det var jagten på spænding og behovet for at finansiere et stofmisbrug, der drev ham. Oles indbrudskarriere varede, fra han var 17-19 år gammel, og det var primært bestillinger på blandt andet pengeskabe, Georg Jensen julepynt og PH-lamper, som var målet. Det var primært fjerne familiemedlemmer og Oles makkers venner og familie, der bestilte varerne. Byens velhavende villakvarterer var første prioritet, men også mere øde landejendomme blev mål for deres indbrud. Drengene kørte rundt i en bil, og deres metode bestod i, at en af dem blev sat af og tjekkede, om der var interessante ting i huset, inden de brød ind. Da Ole var 19 år, blev han taget af politiet i en situation, hvor han solgte guldsmykker til en guldsmed. Dette gav ham en betinget behandlingsdom og blev enden på hans indbrudskarriere.

Ole var generelt meget forsigtig og blev afskrækket af kameraer, spotlys med sensor og skilte om vagtfirmaer. Skilte med nabo hjælp afskrækkede ham ikke, da de stort set aldrig sagde noget om det virkelige naboskab i området. Dog virkede mennesker i området generelt afskrækkende på ham.

Jeg var ligeglad med det hele dengang. Det var nemt og gik hurtigt. Hvorfor have et arbejde, når man kan tjene penge på det her?

Søren

Søren er 36 år og vokset op i en mindre by. Han sidder i dag i fængsel for salg af stoffer. Han har en kæreste og en søn på 8 år.

Søren startede med at begå indbrud sammen med en ven. Han gik i privatskole, og han fortæller, at der ikke manglede noget i hjemmet, men den nye ven var anderledes og spændende. Drengene begyndte at begå lidt indbrud sammen, siden begyndte de også at tage stoffer. De startede ud med at begå indbrud i kiosker og tøjbutikker, men efterhånden som de steg i graderne inden for det kriminelle miljø, begyndte de i højere grad at gå efter firmaer. Her gik de særligt efter hårde hvidevarer som køkkenelementer, men også møbelbutikker og skønhedssaloner, der solgte dyre cremer, blev indbrudsmål. Søren fortæller, at indbruddene ofte blev begået af 2-6 personer, og at han i starten måtte lære af de andre. Siden blev det ham selv, der skulle lære andre op. Søren var ikke særlig god til at begå indbrud alene, da han fortæller, at det var vigtigt, at der var en anden til at holde vagt. Han var heller aldrig påvirket af stoffer, da det var vigtigt at være klar i hovedet.

Søren har begået indbrud over en årrække på syv år og vurderer, at han har begået mellem 500 og 1000 indbrud. Han har fået omkring 70-80 domme og har også i perioder solgt stoffer. Han fik sin sidste dom i 2011, som han nu afsoner.

Der var ikke rigtig noget, der afholdt Søren, men hvis et hus var stærkt oplyst af et spot, kunne det være irriterende. En hund kunne man derimod blot give en bøf med sovemedicin i.

Indbruddene startede for spændingens skyld, men da man fandt ud af, at der var penge i det, blev dét også spændende. Det var i alt fra kiosker til tøjbutikker og huse, der var under ombygning.

Anders

Anders er 31 år og vokset op i en større by. Han er p.t. næsten færdig med at afsone en to-årig dom for narkolevering. Han har en kæreste med to børn, som er en stærk motivation for at stoppe. Han vil gerne arbejde som tømrer, da han godt kan lide at "bruge sine hænder".

Anders begik som 15-årig sit første indbrud i en kiosk sammen med nogle venner. Det var spænding og ballade, der trak i dem. Ingen af drengene havde prøvet det før. Der gik et par år, før han igen begik indbrud, denne gang biltyverier. Siden udviklede det sig til mere organiserede indbrud. Fra han var 17 til 24 år, begik han omkring 40 indbrud. I starten var det primært virksomheder, der var målet, men senere kom villaerne i fokus. Særligt industriområder og landejendomme var populære, da disse oftest ligger øde.

Anders lægger vægt på, at det var vigtigt være klar i hovedet, og han fortæller, at han nogle dage afholdt sig fra at begå indbrud, fordi følelsen "bare ikke var rigtig". Han var særligt opmærksom på, om der var folk hjemme.

Især hunde kunne afholde Anders fra at begå indbrud. Han fortæller, at han elskede hunde, men at han i indbrudssituationen hadede dem som pesten. Hvis han stod ansigt til ansigt med en hund i en indbrudssituation, ville han stikke af. Alarmer, der sprøjtede røg ud, var også en meget afholdende faktor for ham, da det besværliggjorde den ellers så afgørende flugt.

Hvis jeg skulle gøre det igen, skulle der være mange penge i det, fx hvis der lå 4 mio. i et skab. Det ville de fleste, der nok var lidt kriminelle, gøre.

Mohammad

Mohammad er 31 år og vokset op i en større by. I dag bor han med sin kæreste og har to børn fra et tidligere forhold. Han vil af hensyn til sin familie ikke ind i kriminalitet igen.

Mohammad begyndte at begå indbrud som 16-årig sammen med vennerne. Det gav ham respekt fra de andre drenge at begå indbrud, og i det fællesskab var man kun sej, hvis man "lavede penge". Mohammad fortæller, at han har begået over 1000 indbrud og tidligere havde konkurrencer med sine venner om, hvem der kunne begå flest indbrud. Det var alt fra mobiler, laptops, smykker og andet elektronik, han gik efter. Mohammad begik de fleste indbrud alene og oplevede flere gange, at beboerne kom hjem og spurgte, om der var nogen hjemme. Dette resulterede i flere tilfælde i, at han blev jagtet fra gerningsstedet. Han fortæller dog, at han har løbet flere maratoner, og derfor var hurtig og i god form. Han gik ofte efter bestemte velhavende områder, hvor han kendte nabolagene, og hvor der var mange afskærmende træer. Han er udover indbrud blevet dømt for røveri, trusler og kidnapning.

Alarmer skræmte ham, men det var ikke værre end, at han nok skulle finde et andet hus. Også nysgerrige mennesker, der holdte øje med ham, afskrækkede ham.

Man er bange på et vist punkt, når man bryder ind. Nogen gør det for hyggens skyld, men for mig var det 'please lad være med at komme hjem'. Hvis der sker noget, så løber jeg med det, jeg kan nå at tage.

Amir

Amir er 39 år og er vokset op i en større by. Han har en kontoruddannelse og afsoner i øjeblikket en dom for sit sidste indbrud.

Efter folkeskolen fik Amir en læreplads. I samme periode startede han et stofmisbrug og begyndte at begå indbrud. Han blev senere gift og fik to børn, men blev efter syv års ægteskab skilt på grund af et voksende heroinmisbrug. Efter skilsmissen blev indbrudspraksissen intensiveret, fordi han blev nødt til at skaffe penge til stofferne. Indbruddene begik han sammen med en gruppe bekendte, og det var primært kontanter, de gik efter. Det var kendetegnende for Amirs indbrud, at de ikke var særlig planlagte. Indbruddene blev primært begået i restauranter, møntvaskerier, grillbarer og cafeer. Grillbarer og restauranter var favoritter, da de havde den største kassebeholdning. Han foretrak også disse steder, fordi indbruddet herved i mindre grad gik udover privatpersoner.

Når han en gang imellem brød ind i villaer, gik han efter dem, der var nemmest at bryde ind i, da han ville gøre så lidt skade som muligt. Han var altid på cykel og havde kun en taske med, da han kun gik efter penge og smykker. Amir fortæller, at villaer, hvor indretningen var for matchende, og det hele lignede hinanden, kunne være svære at finde rundt i.

Amir er blevet dømt for ca. 100 indbrud og har fået syv domme i alt.

Amir blev afskrækket fra at begå indbrud, hvis en bolig var udstyret med alarmer og overvågningskameraer. Dertil var han generelt bange for at møde mennesker.

Jeg har enten været meget påvirket eller meget syg efter stoffer, så det er pengene, jeg går efter.

Viktor

Viktor er 47 år og er vokset op i hovedstaden. Han bor i dag sammen med sin kæreste og søn og arbejder i flexjob. Han forsøger at få tilladelse til at afsone den resterende del af sin sidste dom med fodlænke, for at kunne blive i arbejde.

Viktors kriminelle "karriere" startede, da han blev "stik i rend-dreng" og hentede hash for de hårde drenge i skolen. Første indbrud begik han som 16-årig i et kælderrum, som han sammen med nogle venner tømte for bilreservedele.

Viktor uddannede sig efter folkeskolen til tømrer, men levede efterfølgende i længere perioder af at sælge stoffer og være hæler. Da han senere blev far, afholdt det ham i en periode fra at fortsætte i det kriminelle miljø. Mangel på penge til at forsørge sin familie førte ham imidlertid igen ud i indbrud og hæleri. Viktor begik kun indbrud i sommerhuse af frygt for, at han skulle overraske nogen, mens de sov, og det blev altid gjort i samarbejde med en fast makker. Viktor mener, han har begået omkring 40 indbrud i sommerhuse.

Viktor blev afholdt fra at begå indbrud, hvis han mødte mennesker i området, hvor han begik indbruddene.

Det er svært at slippe, for selv om jeg har stoppet i nogle år, så mangler der noget - og det er spændingen (...) Det har ikke været pengene i starten, men det bliver det så senere.

Simon

Simon er 37 år og er vokset op i provinsen. I dag afsoner han sidste del af en fængselsdom. Han er på kontanthjælp og skal snart prøveløslades. Han vil, for sin søns skyld, kæmpe for ikke at falde tilbage i indbrudsbanen.

Simons kriminelle karriere begyndte, da han som 13-årig sammen med en gruppe venner af kedsomhed begyndte at begå hærværk. Efter et stykke tid gav drengene sig også i kast med villaindbrud. Da Simon blev 18 år, kom han for første gang i fængsel i otte måneder for villaindbrud og biltyveri. Fængselsopholdet skræmte ham dog ikke, og han fortsatte med at begå indbrud, ligesom han begyndte at sælge stoffer.

Efter endnu en tur i fængsel ønskede han ikke længere at fortsætte med at sælge stoffer, og han begyndte i stedet at lave større "designer-indbrud". Disse indbrud var langt mere organiserede og fandt ofte sted på skoler, institutioner eller andre steder med store mængder designermøbler. Ved disse indbrud kunne Simon i nogle tilfælde bruge flere måneder på at forberede sig, så han var sikker på, at der var taget højde for alle detaljer: alarmer skulle slås fra, vagternes mønstre skulle aflures og opbevaringsstedet til tyvekosterne gøres klar. Simon brugte gerne flere dage på at observere indbrudsstederne, prøvesidde møbler og tjekke dem for chips. Når forberedelserne var gjort, ventede han som regel en måned inden selve indbruddet, så han var sikker på, at optagelser på overvågningskameraet var slettet.

Simon fortæller, at hvis der var en vare, han virkelig gerne vil have fat på, så var der ikke nogle indbrudsforebyggende foranstaltninger, der kunne afholde ham.

Jeg elsker det pga. spændingen, men jeg ville aldrig gøre det, hvis der ikke også var penge i det (...). Folk siger: "Spring faldskærm, det er også spænding". Ja, men det er ikke kriminelt, det er ikke ulovligt. Det giver en spænding, at du kan blive opdaget (...) Du kan ikke blive stimuleret på samme måde, hvis det ikke er kriminelt.

Albert

Albert er 38 år og er vokset op i provinsen. Han bor i dag hos sin kæreste, er kommet ud af et tidligere stofmisbrug og vil gerne i gang med at arbejde, hvis kroppen kan klare det.

Albert kom i plejefamilie som 12-årig, og i løbet af sine teenageår blev han løbende anbragt på forskellige institutioner over hele landet. Første indbrud begik han alene som 13-årig, da han stjal penge fra den institution han boede på. Målet var at betale sin søsters narkogæld. Pengene fra de følgende institutionstyverier brugte han til at købe hash og knallerter. Han begyndte samtidig at stjæle knallerter fra gymnasier og sælge hash. Tyverierne såvel som misbruget udviklede sig hurtigt, og inden for det første år af sin kriminelle karriere blev han taget i at lave et tankrøveri sammen med en bekendt. På dette tidspunkt var han 15 år. Denne dom resulterede i, at han tilbragte et lille år på det åbne hav, som en del af en uddannelse på sømandsskolen. Da han atter kom hjem, begyndte han igen at ryge hash og begå indbrud, denne gang i forretninger og private hjem.

Albert har altid begået sine indbrud alene. Taktikken var som regel at afliste vinduerne, og han fortæller, at han nogle gange var "så fræk at sætte vinduerne i igen". Albert vurderer, at han sammenlagt har begået 3-400 indbrud. Derudover har han foretaget andre kriminelle handlinger som vold, røveri og narkohandel. Han har i alt afsonet 17 år i fængsel.

Ifølge Albert var der ikke er noget, der kunne holde ham fra at begå indbrud, hvis han virkelig ville ind. En vagthund og videoovervågning gjorde det mere besværligt, men det afholdt ham ikke helt.

Jeg havde en storesøster, der var misbruger. Så skulle der jo laves penge pludselig. Hvordan gør man det? Man stjæler penge.

Alex

Alex er 36 år og er født og opvokset i en forstad. Han afsoner i øjeblikket en dom for indbrud, men vil, for sin kærestes skyld, gerne stoppe med indbruddene. Han har sammen med kommunen lavet en handleplan, der skal hjælpe ham til at holde sig ude af kriminalitet.

Alex begik sit første villaindbrud som 15-årig. Efterfølgende begyndte han at stjæle knallerter og biler med sine venner. Da han som 18-årig flyttede hjem til sin mor, kom han i kontakt med naboen, som var en kendt biltyv. Sammen med ham begyndte Alex hurtigt med biltyverier, og som 20-årig fik han sin første dom for biltyveri. Da han blev løsladt, udvidede han sin kriminelle adfærd og begyndte at stjæle designermøbler. Han havde gennem det kriminelle miljø fået kendskab til en gruppe bagmænd, som gav ham adresser og andre oplysninger på boliger med designermøbler. Opgaven var nu at begå indbruddene – ”intet var lettere”, som han siger. Indbruddene begik han typisk i villaer og firmaer, heraf størstedelen i retssale og industrikvarterer. Stort set alle indbruddene var planlagte; indbrudsstederne blev valgt på baggrund af tips fra andre, boligannoncer eller såkaldte lusketure, hvor området blev observeret. Alex er blevet dømt 18-20 gange for indbrud, og har samlet siddet inde i 9 år.

Alex fortæller, at der ikke var noget, der kunne afholde ham helt, hvis han havde kendskab til et møbel, han virkelig gerne ville stjæle. Huse, der er synlige for naboer, samt hunde, kameraer og naboassistance gjorde ham mere forsigtig, men overordnet set var det eneste, der kunne afholde ham, hvis nogen var hjemme.

Der har været gode penge og spænding i det. Men de sidste år synes jeg ikke, at det har været spændende. Det har mest været pengene – og kedsomhed.

Niklas

Niklas er 37 år og er vokset op i det, han omtaler som en helt normal middelklassefamilie i en mindre by. Han afsoner i dag en dom for indbrud, og er blevet stoffri efter et længere misbrug.

Niklas begik sit første indbrud i en alder af 33 år. Indbruddet begik han for at finansiere et stigende stofmisbrug. Året inden havde han desuden begået databedrageri. Begge dele blev han dømt for. Derefter gik der noget tid, hvor han ikke begik nogen kriminalitet. Da han nogle år senere blev fyret fra sit arbejde, pga. sit stofmisbrug, begyndte han igen at begå indbrud for at kunne finansiere misbruget. I løbet af det næste år begik han sammenlagt ca. 40 indbrud. Indbruddene begik han typisk alene ved, at han cyklede ud til en villa, hvor han brød ind gennem et vindue ved hjælp af et koben. Målet var ofte smykker, der efterfølgende blev solgt til en guldsmed i København.

Niklas medbragte ofte en hundesnor for at virke troværdig. Derved kunne han lade som om, han ledte efter sin hund. Han understreger, at en pæn, neutral beklædning var vigtig for ikke at vække opsigt, og han klædte sig derfor altid efter de områder, hvor indbruddene skulle begås. Som han pointerer, "man skal jo ikke ligne en indbrudstyv, så ikke noget Adidas-tøj". Niklas tjekkede gerne som en del af sin planlægning, hvilke varer der var efterspørgsel efter på Den blå avis.

Niklas blev afskrækket af alarmskilte, videoovervågning og hunde samt biler og cykler i indkørslen. Derudover var han særlig opmærksom på naboer og genboers indkørsler, der – optimalt set – helst skulle være tomme.

Jeg har ikke lavet indbrud, fordi jeg syntes, at det var fedt. Jeg gjorde det, fordi jeg ikke kunne dække et voldsomt stigende forbrug af kokain, der krævede mange penge hver måned.

Philip

Philip er 36 år og er vokset op i en større provinsby. Han afsoner i øjeblikket sidste del af en dom for indbrud. Han vil gerne bryde den kriminelle løbebane for sin datters skyld.

Philip begyndte som 12-årig at ryge hash med vennerne og "hapse" lidt. Han begik sit første indbrud sammen med to kammerater, da han var 13 år. Dette beskriver han som grænseoverskridende, men også fedt. Igennem teenageårene lavede han primært indbrud i parcelhuse, hvor han gik efter "nemme penge", som smykker og kontanter. Her gik han sammen med en gruppe drenge op og bankede på en dør, og hvis der ikke var nogen hjemme i den pågældende villa, brød de ind.

Igennem ungdommen blev kriminaliteten grovere og grovere, og da han som 19-årig var i lærer som smed, fik Philip sin første dom for røveri. Efter at have afsonet denne dom, flyttede han som 22-årig til hovedstaden for at prøve noget nyt. Her arbejdede han on-and-off som ufaglært, og røg løbende ind og ud af fængslet for indbrud og salg af stoffer. Han kunne i denne periode bedst lide at begå sine indbrud alene, da der herved ikke var nogen til at stikke ham. Dagen før et indbrud tog han typisk ud og tjekkede et hus ad gangen, indtil han bestemte sig for det rette hus. Senere i hans kriminelle karriere levede Philip primært af at sælge stoffer, og indbruddene fungerede snarere som en supplerende indtægt.

Philip blev især afholdt fra at begå indbrud, hvis der er ældre mennesker i et boligområde, da han beskriver disse som "nysgerrige sladderhanke", der holder meget øje. Han var dog generelt forsigtig og blev også afskrækket af alarmer, hunde og overvågningskameraer.

Jeg begyndte i en tidlig alder at lave kriminalitet. Jeg fandt trygheden i det og spænding også. Det var trygheden, jeg fandt i stofferne. En evighedsflugt, og en flugt fra virkeligheden derhjemme.

4 EN TYVE-LIVSFORM

I foregående kapitel er undersøgelsens 20 indbrudstyve præsenteret. Det fremgår, at tyvene hver især har deres historie at fortælle – en historie som indikerer, hvad der har formet dem som indbrudstyv, og som fortæller noget om hvilken slags tyv, de er.

For at forstå indbrudstyvenes adfærdsmønstre og motivation er det afgørende at forstå tyvenes forhold til de mennesker og det samfund, de er en del af. Det at være tyv er både et håndværk og en livsform¹.

Når det er en livsform at være tyv, betyder det, at der gennem virket som tyv opbygges en social identitet med særlige værdier og særlige måder at forholde sig til det omgivende samfund på – mennesker, ting og institutioner. Som enhver anden livsform har tyvens livsform også en tendens til etnocentrisme, dvs. en forestilling om at de mest bærende værdier deles af alle mennesker. Dette kan illustreres ved en tidligere indbrudstyv, der på interviewtidspunktet var ved at udstå sidste del af en dom, og som var 100 % overbevist om, at han af hensyn til familien havde begået sit livs sidste indbrud. Han kommer dog i tanke om, at han selvfølgelig ville slå til igen, hvis han vidste, at der i rummet ved siden af befandt sig et bankskab med 1

¹ Inspireret af Højrup's klassiske livsformsanalyse i *Det Glemte Folk* (1983) udbygget med sociologiske og antropologiske teorier om social identitet som Bourdieu, Jenkins og Latour.

million kroner: "det vil enhver", konstaterer han. Og det vil enhver naturligvis ikke – det kræver et særligt radarblik.

4.1 Tyves sociale radar

Tyveidentiteten er en særlig og udpræget social identitet – hvad enten tyven arbejder alene eller i hold.

En tyv er ikke en røver. For mange tyve er det en altafgørende værdi, at de ikke yder vold mod mennesker. Tyve holder afstand fra andre mennesker, fordi de ikke vil forulempe dem direkte, og fordi de ikke vil opdages. Formålet med at undgå andre mennesker under selve indbruddet er naturligt at mindske sandsynligheden for at blive opdaget. Samtidig er indbrudstyvene meget opmærksomme på, at deres ærinde med indbruddene *ikke* er at gøre mennesker fysisk fortræd. Her distancerer flere tyve sig direkte fra de østeuropæiske indbrudsbander, som de betegner som mere kolde og kyniske i deres indbrudsadfærd.

De danske indbrudstyve lægger her vægt på, at de er mere moralsk forsvarlige i deres tilgang til at begå indbrud. Flere fremhæver fx, at de bevidst ikke smadrer folks hjem, når de bryder ind, eller undlader at rode for meget. De danske tyve har også en stærk bevidsthed om, at mødet med en indbrudstyv kan give beboere psykiske mén.

Mange indbrudstyve er desuden opmærksomme på den juridiske forskel og konsekvens, der eksisterer mellem at begå et "indbrud" og et "hjemmerøveri". Definitionen på et hjemmerøveri er netop, at der er beboere til stede under indbruddet, og strafferammen herfor er væsentligt højere, end ved et indbrud.

Der er altså både moralske og juridiske grunde til, at tyve er opmærksomme på at definere sig selv i kontrast til "røvere".

Hjemmerøverier og den slags kunne jeg aldrig drømme om at gøre dengang. Jeg ville ikke gøre et menneske fortræd. Så skulle jeg stå ansigt til ansigt overfor personen, jeg gjorde fortræd. (Seneste indbrud 8 år siden)

Jeg vil aldrig stjæle med våben, for så bliver det røveri. Det er en helt anden boldgade. Sådan er jeg ikke. Jeg er ikke voldelig, så det vil jeg aldrig gøre. (Seneste indbrud 1 år siden)

Nok er tyvens værste fjende andre mennesker, men samtidig er det karakteristisk, at hans levevej og færden er præget af en intens opmærksomhed i forhold til menneskers færden.

Ønsket om ikke at møde eller blive opdaget af beboere og naboer betyder, at indbrudstyve lærer at forstå og aflæse menneskers adfærd ud fra de beboelsesmæssige omgivelser. Dette er noget tyve tilegner sig og lærer hinanden, i nogle tilfælde gennem ”mesterlære”, hvor en nybegynder følges med en mere erfaren indbrudstyv.

Det er vigtigt for indbrudstyven, at han formår at blende ind i omgivelserne og ikke virker mistænksom. Han må i udseende og adfærd ikke skille sig voldsomt ud fra sine omgivelser. Samtidig skal han være i stand til hurtigt at gennemskue beboernes adfærdsmønstre, så han kan træffe det rigtige valg om, hvor han skal bryde ind.

Jeg har pænt, normalt tøj på. Man skal jo ikke ligne en indbrudstyv. Ikke noget adidas-tøj, men en pæn polo, pæne shorts, pæne bukser og pæn jakke. Så man ser normal ud, (...) så kan man stort set gå ind alle steder. (Seneste indbrud 1 år siden)

Men går du rundt i et villakvarter om formiddagen, skal jeg ligne en ’average Joe’. Jeg skal ikke gå rundt og vække mistanke og ligne en eller anden forbryder. (Seneste indbrud 10 måneder siden)

I nogle tilfælde ’overvåger’ tyven systematisk en bolig eller et boligkvarter for at aflure beboernes færden. I andre tilfælde går tyven mere indirekte til værks ved at gennemgå beboernes omgivelser i form af ydre eller indre indikatorer på, at menneskene har forladt boligen. Fælles for de forskellige tilgange er dog, at tyven har lært at være opmærksom på nogle helt bestemte ting ved beboernes adfærd – hvad end det er en direkte observerbar adfærd (fx beboernes daglige rytme til og fra hjemmet), eller en adfærd, som kommer til syne gennem beboernes fravær (fx hvordan et hjem typisk efterlades, når beboere tager i byen eller på ferie).

Jeg starter med at kigge i køleskabet. Hvis jeg ser, at der er masser af mad, så ved jeg, at de kommer hjem om et par timer eller i morgen, og så skynder jeg mig. Er det tomt, er de måske væk i længere tid. (Seneste indbrud 1 år siden)

Ældre mennesker [der kan du være] heldig med kontanter mærkelige steder. Jeg går efter de huse, hvor der er lidt yngre mennesker. Det er lettere at sælge, de skal maks. være 50 år. Over det har de ikke noget alligevel. (Seneste indbrud indenfor 1 år)

Det er de færreste, der tænker, at der kommer indbrud. Folk tænker, at det ikke sker for dem, men at det sker for naboen. Og så kommer de pludselig hjem fra ferie – hov. (Seneste indbrud 3 år siden)

Et afgørende element i tyvens livsform er en særlig social radar, der sætter ham i stand til at gennemgå de fysiske og sociale omgivelser, og herudfra vurdere risici og gevinster ved et indbrud.

Jeg er altid nysgerrig. Hvis man ser et æg, så kommer nysgerrigheden for at se, hvad der mere er derinde. Hvis du kører forbi, og der hænger en kogle, så kigger du ind ad vinduet, og der er nok lidt mere end en kogle. Så kan du

godt gå med sommerfugle i maven om aftenen. (Seneste indbrud 1,5 år siden)

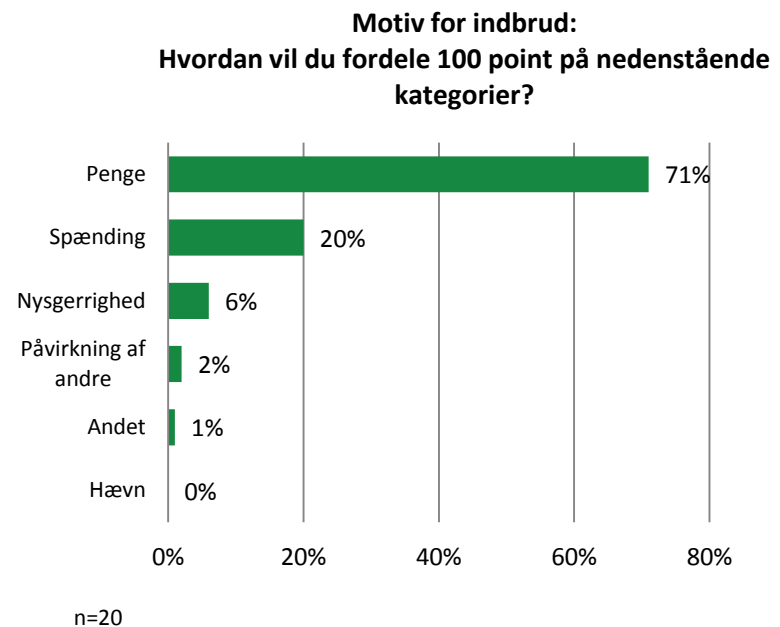

Der er forskel på omfanget og graden af den scanning, som tyve foretager. Hovedpointen er imidlertid, at tyvens radarblik *altid* scanner omgivelserne – han kan slet ikke lade være. Tyvens radar-identitet er i den forstand blevet en livsform, der følger tyven overalt og gør, at han hele tiden er mere eller mindre intenst optaget af sin levevej.

(...) Jeg er jo erhvervsskadet; ser designerting, når jeg går op gennem byen. Det er ikke noget, jeg gør bevidst, jeg ser det bare. (Seneste indbrud 3 år siden)

4.2 En levevej

At være tyv er for de fleste indbrudstyve en levevej, som hjælper dem til at opretholde en levestandard. Den økonomiske gevinst er en central motivationsfaktor i forhold til at begå indbrud. 8 ud af 20 indbrudstyve har angivet penge som den eneste motivationsfaktor.

Samtidig fremgår det af ovenstående pointskala, at spændingselementet ved indbruddene også vægtes højt.

For nogle indbrudstyre er det spændingselementet, der sammen med en nysgerrighed, der i første omgang har drevet dem til at begå indbrud. Herefter er penge blevet det primære mål. For andre er den spænding, som indbruddet skaber, gået hen og blevet en form for afhængighed. Det er spændingen, der giver dem et kick, og spændingen der gør, at de har svært ved at stoppe igen.

Spænding, da jeg var ung, men ikke mere. [I dag er det] 100 % på penge, har levet af det engang. (Seneste indbrud 4 år siden)

Det er svært at slippe, for selv om jeg har stoppet i nogle år, så mangler der noget. Og det er spændingen. (Seneste indbrud 3 måneder siden)

Jeg elsker det pga. spændingen, men jeg ville aldrig gøre det, hvis der ikke også var penge i det. (...) Folk siger: "Spring faldskærm, det er også spænding". Ja, men det er ikke kriminelt, det er ikke ulovligt. Det giver en spænding, at du kan blive opdaget. (...) Du kan ikke blive stimuleret på samme måde, hvis det ikke er kriminelt. (Seneste indbrud 3 år siden)

At spændingselementet fylder hos indbrudstyvene indikerer samtidig, at det er en del af tyvelivsformen, at tyven udfordrer det øvrige samfunds normer, love og besiddelser.

At indbrudsakten er strafbar nødvendiggør således, at tyven hele tiden forfiner sin scanneridentitet såvel som sine teknikker og færdigheder i forhold til at bryde ind. Indbrudsforebyggende indsatser som alarmsystemer, låsemekanismer og nabohjælp er alt sammen et udtryk for samfundets forsøg på at hæmme indbruds-

tyvenes adfærd. Det er i mødet med disse, at tyvene bliver udfordret på, og vil forsøge at opretholde, deres indbrudsidentitet.

Enkelte af tyvene fortæller, at det er blevet sværere at begå indbrud med tiden pga. mængden af indbrudsforebyggende foranstaltninger, der er dukket op. Flere tyve nævner dog omvendt, at det er blevet lettere at bryde ind, fordi de selv er blevet dygtigere med tiden.

Det er nok blevet sværere at begå indbrud i dag. Der er kommet mere overvågning. Man kan jo gøre det, at man tjekker, hvor hurtigt politiet kommer efter en alarm, og så ved man, hvor lang tid man har næste uge. (Seneste indbrud 3 år siden)

4.3 Planlagte og impulsive indbrud

Tyvenes radarblik på omgivelser kan både føre til impulsive og planlagte indbrud. De fleste indbrudstyre praktiserer, som det fremgår af tabellen nedenfor, begge dele.

	Ja	Nej	Både og
Har de indbrud, du har begået, været planlagte? (n=20)	4	2	14
Har de indbrud, du har begået, været en impulshandling? (n=20)	5	2	13

Graden af planlægning afhænger i mange tilfælde af indbruddets omfang og art, herunder det specifikke formål med indbruddet.

Når indbruddet planlægges, arbejder tyvens radar på højtryk: Han er analytisk og fokuseret, og mange detaljer indgår i forberedelsen af indbruddet. I modsatte ende af radaren findes de impulsive indbrud.

Her reagerer tyven impulsivt på noget, der dukker op på radaren. Det er en hurtig vurdering af en bolig eller en bestemt genstand.

For nogle tyves vedkommende forekommer der en stigende professionalisering i deres tilgang til at begå indbrud – deres radar opfanger flere og flere detaljer, og deres tilgang til indbrud bliver mere analytisk og sofistikeret.

Det var uprofessionelt til at starte med; vi gik en tur og fandt et tomt hus. Senere gik vi ved spisetid og skrev ned, hvad der var, sådan inden folk gik i seng, eller før det blev mørkt, skulle gerne være blevet mørkt, så vi kunne se, at de havde tændt lysene. (Seneste indbrud indenfor 1 år)

I starten var det måske mere spænding end penge, men så blev det bare en vane, blev så almindeligt. Jeg har også udviklet mig aldersmæssigt. Jeg er blevet mere forsigtig, for det koster mere og mere hver gang. Dommeren bliver mere og mere gal. (Seneste indbrud 4 år siden)

Den slags indbrud, jeg laver nu, tager tid. Da jeg var knægt, kunne jeg lave 365 om året, eller mere, 2-3 på en aften. Nu kan der gå flere måneder. (Seneste indbrud 3 år siden)

De nøje planlagte indbrud er indbrud, hvor tyvene har blik for værdi og kvalitet i de genstande, de går efter. Indbruddene er derfor typisk karakteriseret ved at give en god fortjeneste. En stor fortjeneste betegnes som regel som mere end 10.000 kr.

Tyvenes radar vil også her være skarpt indstillet på menneskers adfærd. De nøje planlagte indbrud er kendetegnet ved, at tyven overvåger ”byttet” i en længere periode op til indbruddet. Dette foregår eksempelvis ved, at tyven over en periode foretager samme

runde i et villakvarter for at finde et mønster i beboeres og naboers adfærd. Her registrerer tyven blandt andet:

- Hvornår beboerne tager på arbejde og kommer hjem
- Hvor meget aktivitet, der er i området
- Om der er buskads og hæk, så de kan bryde usete ind
- Hvorhenne de fordelagtigt kan parkere en bil
- Om der er gode flugtveje væk fra boligen.

Nogle tyve er så avancerede, at de også forholder sig til den mere videnskabelige side af menneskers adfærd. Fx kan planlægningen også bestå i at lave research på søvnmønstre, så tyven ved på hvilket tidspunkt af døgnet, det er mest oplagt at bryde ind.

Jeg holdt øje med huset for at se, om folk er på ferie. Logisk. Kører forbi senere på aftenen eller senere på dagen. Nogle gange kunne man holde øje med et sted i 14 dage og se, om der var en mulighed for at lave det. (Seneste indbrud 8 år siden)

Jeg holder øje med, hvor mange der går ud af huset om morgenen, hvornår de er hjemme igen, om der er nogen, der bliver i huset osv. Så fandt man ligesom ud af, at bilen ikke skal holde tæt på der, hvor du skal være. Folk i boligkvarterer holder øje og ved godt, om bilen ikke skal være der [ikke hører til i området]. (Seneste indbrud 2 år siden)

Det er kendetegnende for de nøje planlagte indbrud, at tyvene sjældent er påvirkede af stoffer under indbruddet. De fremhæver, at det er vigtigt at være klar i hovedet og bevare koncentrationen.

Et eksempel på nøje planlagte indbrud er ”designerindbrud”. Disse finder sted i både villaer, virksomheder og institutioner. Målet er dyre designermøbler, og tyvene stjæler gerne mange møbler på én gang. Denne type indbrud bliver ofte begået af indbrudstyve, som efter flere år i miljøet har valgt at koncentrere sig om dette marked, fordi det økonomiske udbytte som regel er større.

[Planlægning] er størstedelen. Det er det nu. Det var det ikke før i tiden. Nu er der meget, der skal ordnes. Designerindbrud. Det fylder jo meget. Hvor skal tingene være, der er jo meget med alarmer. (Seneste indbrud 3 år siden)

Hvis der hænger en kogle, så tager jeg koglen først. Hvis der er en kogle og et æg, så ryger koglen op i ægget, og så går jeg ud. (Seneste indbrud 1,5 år siden)

Der var et sommerhus, som vi brugte 3 dage på at tømme, fordi der var så meget. (...) Vi klarede for 950.000. Der var fyldt med kogler og svanen. Så finder man bare deres flyttekasser, og stjæler folks varevogn. Det kan være, når man får et tip om, at folk er ude og lave noget fra venner eller bekendte. Man skal have lidt tid, hvis man skal tømme hjemmet, det tager 1 time til 1,5 timer. (Seneste indbrud 3 år siden)

Hvis indbruddet begås på en skole eller i anden offentlig bygning, vil tyven ofte inspicere bygningen i dagtimerne ved at gå ind i den og undersøge de genstande, de ønsker at stjæle og eksempelvis tjekke, om møblerne er tyverimærkede. De holder desuden øje med kameraer og alarmer, så de er forberedte på at kunne slå disse fra i indbrudssituationen. Derudover registrerer de ofte bygningens vagtfirma og firmaets rutiner.

Det kan være uger, måneder jeg bruger på at forberede et indbrud. Når der står 200 stole, så er der en chance for, at de er brændemærkede eller mærkede. Du gider jo ikke komme ind på dagen, og så er det brændemærket, og så kan du ikke bruge det alligevel. (Seneste indbrud 3 år siden)

Blandt de indbrudstyve, der primært udfører nøje planlagte indbrud, vil nogle slet ikke tage chancen og begå et impulsivt indbrud. Men for flere sker det, at de også laver impulsive indbrud, fordi radaren altid kører og noget værdifuldt kan dukke op. Hvis de fx spotter en dyr lampe, kan de næsten ikke lade være med at prøve at få fat i den.

Nej, det [impulsive indbrud] vil jeg ikke udsætte mig selv for. Jeg vil gerne have noget med, når jeg hopper ind. (Seneste indbrud 1,5 år siden)

Ja, jeg har valgt et hus spontant, hvis jeg ser, ’hov der hænger en kogle’, eller ’hov, der står nogle designermøbler’. Skruetrækkeren kan jeg finde inde i huset. Det er så nemt at komme ind. Så kan de sætte nok så mange hasper på. (Seneste indbrud 3 år siden)

De mindre planlagte indbrud har flere former og formål. Planlægningen er ofte mindre detaljeret, fokuseret og langvarig. Boligen bliver som regel udvalgt nogle få dage inden indbruddet eller på selve indbrudsdagen. Planlægningen består for nogle tyve i, at de har en bil og udstyr klar, men uden at have en bestemt bolig som mål. Nogle tyve har bestemte boligområder i sigte, fx velhavende villakvarterer, hvor de ofte kommer, men de udvælger først et hus på aftenen.

Selvom indbruddet ikke er planlagt og forberedt lang tid i forvejen kan de hurtigt indstille radaren: de tjekker eksempelvis, om der er skrald i skraldespanden, post i postkassen og om lyset er tændt.

Nej, jeg har ikke begået spontane indbrud. Jeg pakker altid værktøj i bilen, når vi kører. Koben og en sjælden gang en skruetrækker, og så selvfølgelig handsker og hætter. (...) Vi beslutter os for, at det skal være i aften, vi kører afsted, men har ikke valgt huset. (Seneste indbrud indenfor 1 år)

Jeg kiggede altid på huset aftenen før. Så kunne man kigge ind på deres lamper og møbler. Lys i stuen om vinteren. Lige så snart det er mørkt, slår indbrudstyvene til. Det er helt klassisk. (Seneste indbrud 1,5 år siden)

[Omgivelserne] tænkte vi slet ikke på. Det var mere, hvor løber vi hen, hvis det er, hvilken vej. Det var vores planlægning. Stier og sådan. (Seneste indbrud indenfor 1 år)

Ved de mindre planlagte indbrud er nogle tyve stofpåvirkede under indbruddet. Enten som et aktivt middel for at dulme nerverne, eller fordi de har et decideret stofmisbrug, som indbruddet skal hjælpe til at finansiere. Enkelte indbrudstyre beretter, at de under påvirkning af euforiserende stoffer også kan få lyst til at bryde ind.

	Ja	Nej	Nogen gange
Har du været påvirket af stoffer/alkohol, når du begår indbrud? (n=20)	10	6	4

Enkelte af de tyve, vi har talt med går helt spontant til værks og beslutter sig umiddelbart inden indbruddet for, at de vil begå et

indbrud. De indbrudstyre, der begår helt impulsive indbrud er ofte ude i et stofmisbrug.

I de tilfælde, hvor tyvene har været stofafhængige, har penge været en afgørende motivation til at begå indbrud. Indbruddet kan være kaotisk og tyven går derfor ofte målrettet efter "sikre penge", forstået som kontanter, smykker eller elektronik – ting, der er let omsættelige. Misbruget og det akutte behov for penge har stor betydning for, hvilke genstande, de går efter i indbrudssituationen.

Hvis man ser, at de har flotte ting, så har de også penge liggende. Jeg tager aldrig lamper, jeg har bare brugt det til at se, om folk har penge. (Seneste indbrud 6 år siden)

De indbrudstyre, der primært begår spontane indbrud, har i højere grad oplevet at blive opdaget af beboere eller naboer, end dem der begår mere planlagte indbrud.

Jeg undersøger ikke så meget området før et indbrud, [derfor] er jeg blevet overrasket flere gange. Jeg har et forhold, hvor han [en beboer] kom hjem eller var hjemme. Der stak jeg ikke af, der blev jeg med ham og ventede på, at politiet kom. Meget af det er bare rent tilfældigheder. (Seneste indbrud inden for 1 år)

Der er dog også eksempler på indbrudstyre, der er i et misbrug og skal skaffe penge til stoffer, men som udfører mere planlagte indbrud.

Udover til tider at være desperate handlinger for at få penge, er det impulsive indbrud i nogle tilfælde udtryk for en afhængighed af spænding. Nogle indbrudstyre bliver afhængige af den særlige form

for adrenalinkick, som indbruddet og risikoen for at blive opdaget giver.

5 INDBRUDSTYVES HÅNDVÆRK OG TEKNIK

Som det fremgår af foregående kapitel, er indbrudstyvens adfærd præget af, at der er tale om en livsform, som gør at tyvene udvikler en radar, der næsten permanent sonderer omgivelserne for oplagte indbrudsmål. Dette kapitel sætter fokus på selve indbruddet og det håndværk, der er forbundet med at begå et indbrud.

I dette kapitel indgår mange spørgsmål, som bygger på den indsigt og det spørgeskema, der blev udviklet i den svenske undersøgelse fra 2008 (se indledning)².

² Alle indbrudstyvene er interviewet efter samme interviewguide. I nogle tilfælde har det dog ikke været muligt, at få et svar fra samtlige interviewpersoner. Dette skyldes i nogle tilfælde, at personer ikke har ønsket at svare på bestemte spørgsmål, eller ikke har været i stand til det, grundet manglende erfaring med det specifikke område. I disse tilfælde vil der derfor være rapporteret færre end 20 besvarelser ud for de enkelte spørgsmål. I andre tilfælde har interviewpersonerne haft svært ved at placere deres svar i én enkelt kategori. I disse tilfælde vil det samlede antal besvarelser i nogle tilfælde summe til mere end 20. For hvert spørgsmål er det angivet, hvor mange personer, der har afgivet et svar.

5.1 Beliggenhed

Langt størstedelen af de 20 indbrudstyre har begået deres indbrud i både byer og på landet. Kun to personer angiver alene at have begået indbrud på landet.

Samlet set har 16 ud af de 20 tyve angivet, at de har haft tilknytning til et eller flere af de steder, de har begået deres indbrud.

	By	Land	Både by og land
Hvor har du begået indbrud? (n=20)	8	2	10

	Ja	Nej	Både Ja og Nej
Har du haft tilknytning til området? (n=19)	9	3	7

Tilknytningen består oftest i, at indbruddene er begået i den by, hvor indbrudstyvene selv bor eller færdes i, og de har derfor haft et godt kendskab til områdets tilgængelighed og flugtveje.

Jeg kendte området, fordi jeg boede der – lå i en radius af fem kilometer. (Seneste indbrud indenfor 1 år)

Jeg har boet der omkring, hvor jeg har begået indbrud; har begået indbrud på min fars og min brors arbejdsplads og tidligere arbejdsplads. (Seneste indbrud 14 år siden)

Jeg har boet de samme steder, jeg har begået indbrud, også i samme kvarter. Også hvor jeg har kendt folk. Det er nemt; man ved måske, hvad der er, og det er nemt at komme hjem med det samme. (Seneste indbrud 4 måneder siden)

Nogle af indbrudstyvene har derudover begået indbrud længere væk fra egen bopæl. Fx fortæller nogle af tyvene, at de i forbindelse med besøg hos familie i en anden by, kunne begå indbrud, hvis området virkede attraktivt. Andre har bevidst taget bilen og kørt efter en bestemt by i forventningen om, at et specifikt boligområde ville give et stort udbytte.

Jeg har også kørt til Aalborg, fordi så har man været så mange steder i den by, hvor man bor, så har de gemt tingene af vejen. (Seneste indbrud 10 måneder siden)

Man tager ud og finder villakvartererne. Jeg kunne godt tage fra Sjælland til Aalborg, hvis vi havde en bil, der kunne køre. (Seneste indbrud 3 år siden)

Jeg har lavet nogle indbrud 1 km fra mit hjem, og nogle 200 km fra mit hjem. Nogle i Jylland. (Seneste indbrud 3 år siden)

Der er også indbrudstyre, der vægter at komme væk fra deres eget boligområde af frygt for at blive genkendt.

Snarere det modsatte [end tilknytning til området]. Fordi det er ikke sjovt, hvis du møder dem i Netto. Det ville være for dumt i mine øjne. Det kan være, der er en nabo, der har set dig. (Seneste indbrud 6 år siden)

Vi kører helst lidt væk fra, hvor vi selv bor. Man skider ikke i sin egen baghave jo. Max 100 km. fra hvor vi bor. Men vi gider heller ikke køre alt for langt. (Seneste indbrud indenfor 1 år)

Der har været enkelte, men jeg prøver at holde min sti rent. Det er ligesom at tisse i sine egne bukser. Men jeg skal ikke meget mere end 5 km væk, så er jeg faktisk på. (Seneste indbrud 1,5 år siden)

	1 lav grad	2	3	4	5 høj grad
Den geografiske placering har betydning for, hvor jeg vælger at begå indbrud (n=19)	2	3	3	1	10
Risikoen for et indbrud er større, når en bolig ligger øde eller langt væk fra andet (n=19)	2	0	2	5	10

Når en bolig ligger øde kan det øge risikoen for et indbrud, men et fravær af mennesker gør ikke i sig selv boligen til et attraktivt mål for indbrud. I udvælgelsen spiller det nemlig også ind, hvor stort det mulige udbytte vurderes at være – jo større udbytte, jo mere risikovillig vil indbrudstyven være.

Men det kommer egentlig også an på, om der er noget af værdi derinde. Hvis det ikke er nogle mennesker, der ejer noget, så går man heller ikke derind. Men i høj grad fordi man har arbejdsro, der er ikke nogen hjemme, de er på arbejde. Det tager en 8 timer, og vi kan fylde en hel lastvogn op med værdier. Så risikoen er helt klart større, når det er sådan et sted. (Seneste indbrud 4 måneder siden)

Indbrudstyvene kan dog operere mere frit på landet, hvor der er færre mennesker. Derfor er de ofte også mere tilbøjelige til at begå impulsive og mere vovede indbrud på landet, da opdagelsesrisikoen vurderes at være mindre.

Det kan være, hvis jeg kommer kørende ude på landet og ser et hus og tænker, 'hey, det ser da tomt ud det der' [...] jeg kan godt lide at køre derud. Sikkerheden er større. (Seneste indbrud 10 måneder siden)

På landet har vi smadret et kæmpe panoramavindue og ryddet hele vinduet, når vi ikke kunne få listerne af, de havde virkelig sikret det godt, så måtte vi smadre det. (Seneste indbrud 14 år siden)

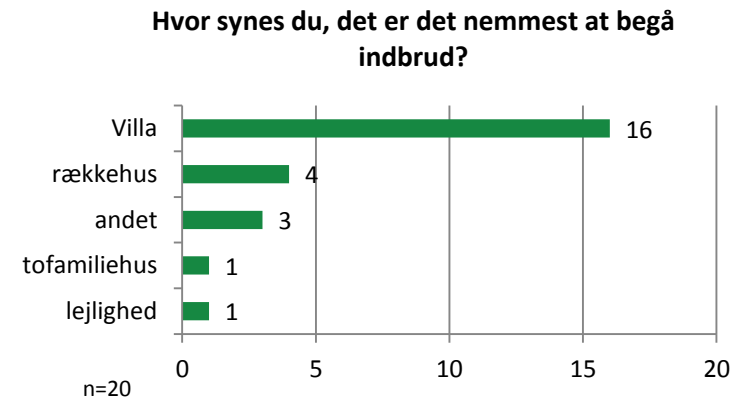
Når du er ude på landet, hvor der er gårde, hvor der er måske 4-500 meter mellem hvert hus, kan du snildt stå og rode rundt. Ser de fjernsyn, kan du gå ind ad hoveddøren og stjæle pung og bilnøgler, mens de sidder inde i stuen. Det har jeg gjort. (Seneste indbrud 3 år siden)

En ulempe ved at begå indbrud i særligt små byer kan dog være, at nabofællesskaberne som regel er stærkere end i byerne, hvorfor en udefrakommende person bliver mere synlig.

Ude på landet snakker alle med hinanden og kender hinanden. De er allerede på stikkerne, hvis de ser dig. Herinde i byen, er der ikke nogen, der snakker sammen. Man kan have boet i samme opgang i 10 år uden at kende hinanden. Det kan man ikke på landet. (Seneste indbrud 3 år siden)

Grundlaget for at vurdere risiko og gevinst ved et indbrud vil imidlertid afhænge af den enkelte indbrudstyvs personlige livssituation, indbrudspræferencer og kvalifikationer. Ved et akut behov for penge, er tyvene ofte mindre velovervejede: risikoen bliver her større, fordi det skal gå hurtigt. Tyve, der fx begår designerindbrud, mindsker ofte risikoen for at blive taget, ved at have gennemtænkt og planlagt indbruddet flere dage i forvejen.

5.1 Boligtype

Figuren viser, at villaer er indbrudstyvenes foretrukne mål. 16 af tyvene angiver, at det er nemmest at begå indbrud i villaer, mens kun en enkelt angiver lejligheder.

Risikoen for at blive opdaget ved indbrud i villaer vurderes at være mindre, fordi der er større afstand til naboer, end i lejligheder, rækkehuse og to-familiehuse.

Helst forstæder, jeg gider ikke byer, lejligheder og sådan. Færre flugtveje og 100 gange lettere at blive opdaget. (Seneste indbrud indenfor 1 år)

Har begået flest indbrud i villaer, men har også taget chancen i lejligheder. Men i villaer har du det hele for dig selv. En stor grund og langt til naboer. I lejligheden er der kun én vej ind og mange flere ting at tage højde for. Du kan ikke løbe hurtigt ud af lejligheden, det vil folk opdage. (Seneste indbrud 4 måneder siden)

Man kan lynhurtigt spotte, når man kigger ind i en villa, om det er Ikea-møbler eller gamle dyre møbler. (Seneste indbrud 6 år siden)

Dermed ikke sagt, at indbrudstyvene ikke begår indbrud i lejligheder, men det kræver, at radaren indstilles lidt anderledes. Det er dog kun ganske få af indbrudstyvene i denne undersøgelse, der har begået indbrud i lejligheder. At mange af indbrudstyvene holder sig fra lejligheder kan forklares med, at flugtvejene her er meget dårligere sammenlignet med et hus. Dettets skyldes, at der ofte kun er én vej ud, nemlig af lejlighedens hoveddør. Derfor bliver lejlighedsindbruddene primært begået i stueetagen, hvor det er muligt også at komme ud af vinduer og altandøre.

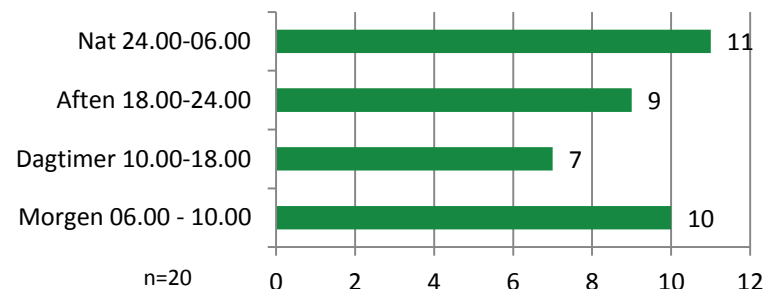
Enkelte indbrudstyre fortæller, at de har begået indbrud i lejligheder ved højlys dag. Det handler her om at få det til at se så naturligt ud som muligt, så ingen fatter mistanke – fx ved at ligne en flyttemand.

Jeg har rendt med store fjernsyn, computere, stole alt muligt i et lagen gennem byen. Uden at blive opdaget. (...) Og der var det ved højlys dag. Det kan se uskyldigt ud, hvis du kommer med en række stole oveni hinanden og bærer ud i en bil. Det behøver jo ikke være en tyveknægt. (Seneste indbrud 3 år siden)

Jeg har jo også gjort det inde i indre København, på Nørrebro, hvor folk sov. Blev opdaget i stuen af en mand, der skulle på toilettet. Jeg sprang ud ad vinduet og ud på stilladset. Jeg var på 4. sal. (Seneste indbrud 3 år siden)

5.2 Tidspunkt og årstid

På hvilket tidspunkt er det bedst at begå indbrud?

Tyvene har ikke ét bestemt tidspunkt på døgnet som "primetime". 10 ud af de 20 indbrudstyre har svaret, at de foretrækker at begå indbrud på flere tidspunkter af døgnet, eller at intet tidspunkt er bedst.

Hvornår indbrudstyvene begår indbrud vil i mange tilfælde afhænge af, hvilke genstande de går efter, samt af de specifikke vilkår, omgivelserne skaber for indbruddet. Et boligområde med mange børnefamilier gør det således muligt at begå indbrud om morgenen og formiddagen, hvor forældre er taget på arbejde og børn i skole. Dette tidsrum efterlader en periode, hvor der er arbejdsro og ikke mange forbigående i et villakvarter.

Indbrudstyre, der begår designerindbrud, angiver også dagtimerne som gode. Dette skyldes, at de ofte stjæler mange møbler på én gang, som skal transporteres væk i en bil. Hvis indbruddet begås ved

højlys dag, fremstår det mindre suspekt at køre en bil op i indkørslen end om natten – det kunne jo være en håndværker.

Vi parkerede bilen udenfor, gik ind bag ved. Man skal være iskold og bære tingene ud i bilen og køre væk igen. Gjorde det blandt andet om morgenen. Man må lade som om, det var ens eget hus. Det var svært i starten, men blev så bare en vane. Vi gik ind omme bag ved huset i haven. Der hvor der ikke er noget publikum. (Seneste indbrud 2 år siden)

De tidspunkter, jeg har haft mest succes med, har nok været om morgenen mellem kl. 6 og kl. 10, og om natten mellem kl. 24 og kl. 6. Der, hvor vi har fået mest, har nok været om natten. Det er de tidspunkter, hvor folk er mindst opmærksomme. Sover bedst en time inden, du står op, har jeg læst. Vinter er bedst, fordi det bliver meget hurtigt mørkt og er mørkt længe. (Seneste indbrud 1 år siden)

Aften- og nattetimerne er også gode tidspunkter for nogle indbrudstyve. Dette skyldes dels, at mørket gør det nemmere at vurdere, om der er nogen hjemme, ligesom risikoen for at blive set af naboer mindskes, idet de som oftest holder sig indendørs på dette tidspunkt.

Derudover gør mørket det nemmere at spotte genstande af værdi. En designerlampe i vinduet kan således give nys om dyre møbler og andre værdigenstande.

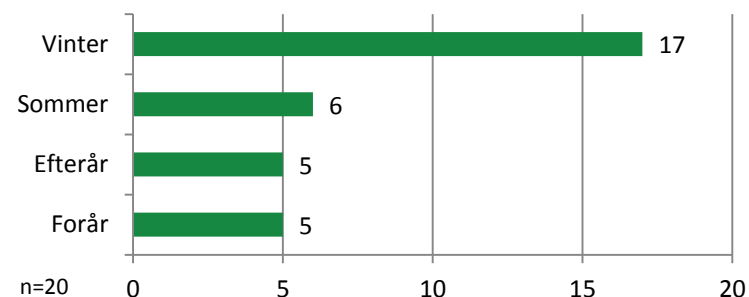
Primetime for indbrudstyve, hvis der ikke er nogen hjemme ved 5-6 tiden, så er det bare ind. Men det kan også godt være, at man lige kommer forbi et sted, og så er der lys, og så ser man kogle eller ægget, og så kommer man tilbage. (Seneste indbrud 4 år siden)

Ikke noget specielt tidspunkt. Har man den ting, man skal have fat i, er det lige meget. Det kommer an på, hvornår personen er hjemme. (Seneste indbrud 2 år siden)

Det er nemmere, når det er mørkt, og lyset er tændt. Det er nemmere at vurdere, om der er nogen hjemme. (Seneste indbrud indenfor 1 år)

Tyvens vigtigste ting er ikke at blive set og hørt. Efter kl. ni, så er familien Danmark gået i seng. (Seneste indbrud 8 år siden)

Er der en årstid, hvor det er bedst, at begå indbrud?

Indbrud er ikke sæsonbetonet, men foregår hele året rundt. Dog fremhæves højtider og ferieperioder som gode, da disse ofte efterlader boligkvarterer mere mennesketomme.

Det tidlige mørke i vinterhalvåret kan gøre det nemmere at holde sig skjult, ligesom det gør det lettere at scanne huse for værdi og mennesker. Perioder med sne gør det samtidig nemmere at spotte, om et hus har været forladt over en længere periode.

Der er dog ingen årstid, der i sig selv afholder indbrudstyvene fra at begå indbrud.

5.2 At udse sig en bolig

Med mindre indbruddet sker på baggrund af et tip, står indbrudstyvene som regel i en situation, hvor de skal træffe et valg om, hvilket hus på vejen eller hvilken lejlighed, de skal bryde ind i. Det er en samlet helhedsvurdering af indtryk, der afgør, hvor de bryder ind, og det er derfor her, at tyvenes radar tages i brug og afprøves.

	1 lav grad	2	3	4	5 høj grad
Omgivelserne påvirker, hvilket sted jeg vælger at lave indbrud (n= 20)	1	1	3	1	14

Særligt nedenstående er opmærksomhedspunkter på tyvenes radar:

- Tegn på liv
- Tegn på værdi
- Boligens tilgængelighed

5.2.1 Tegn på liv

Udgangspunktet for at vælge en bolig er for langt de fleste indbrudstyre, at der ikke må være nogen hjemme³. Ligeså vigtigt er

³ To af de tyve indbrudstyre har svaret, at det ikke afholder dem helt, hvis beboerne sover.

det, at indbruddet kan begås, uden af tyven bliver set af naboer og forbipasserende.

	1 Afholder mig slet ikke	2	3	4	5 Afholder mig helt
Afholder det dig, hvis du ved, at der er nogen hjemme? (n=20)	0	0	2	0	18
Afholder det dig, hvis der er lys i huset? (n=19)	6	3	7	0	3
Afholder det dig, hvis der holder en bil i carporten/garagen? (n=19)	5	4	3	2	5
Afholder det dig, hvis du kan høre lyde fra huset? (n=19)	3	1	4	2	9

Når indbrudstyvens radar afdækker, om der er mennesker i en bolig - eller om nogen snart vil komme hjem - scannes der efter flere ting.

- En bil i carporten
- Lys og lyde fra huset
- Om gardiner er trukket for i hele huset eller blot i soveværelserne
- En fyldt skraldespand
- En tømt postkasse
- Løse genstande som cykler, haveslanger og legetøj
- Fodspor i sneen om vinteren

Ingen af faktorerne er i sig selv nok til at indikere, at nogen er hjemme. Tyvene kender til de indbrudsforebyggende tricks og tips.

Vurderer de, at en bolig - på trods af at der fx er en bil i carporten - alligevel virker forladt, vil de derfor undersøge huset nærmere, hvis de forventer at finde let omsættelige værdifulde ting.

Er lyset slukket, fedt. Er lyset tændt, så kigger vi, om der er nogen hjemme, og er soveværelsesvinduet ikke oplyst og gardinerne ikke for, så er de ikke hjemme. Fint nok at have lyset tændt, men rul dog gardinerne ned! Er der rullet ned alle steder, så er de ikke hjemme. Hvis der er rullet ned nogle steder, så er det fordi de sover. (Seneste indbrud indenfor 1 år)

Min far f.eks. tænder sit tv, når han går hjemmefra. Så jeg tænkte nok, at der var flere, der gjorde det. Jeg tjekker, om der var nogen, der sad og så tv. Der var mange, der havde det tændt, men ikke var hjemme. (Seneste indbrud indenfor 1 år)

Nogle indbrudstyre kan fx finde på at ringe på døren for at tjekke, om der er nogen hjemme. Bliver døren åbnet, enten løber de, beder om et glas vand eller siger, at de leder efter en bekendt. Derudover er der også en del, der undersøger, om folk er hjemme ved at slå deres nummer op på krak og ringe til dem, når de står uden for huset.

Tit og ofte kan man se; er der noget lys, er der noget liv. Tit kigger man i en telefonbog, er der nogen, der tager telefonen. Så smider man bare taletidskortet ud bagefter. Det koster kun 100 kr. (Seneste indbrud 4 måneder siden)

Ved de mere planlagte indbrud beretter enkelte indbrudstyre, at de kan finde på at 'forstyrre' boligens nære omgivelser ved fx at flytte på løse ejendele uden for huset eller placere en genstand ved

hoveddøren (evt. en dåse eller en sten). Herefter holder de øje med om genstanden, inden for en kort periode er blevet fjernet eller ejendelen er flyttet tilbage på plads.

Har lært et polakkertrick, at lægge en tom dåse og stille dem op på deres dørtrin, for hvis den er væk senere, så er det fordi, de er kommet hjem. Eller hvis du flytter skraldespanden ud og den så er kommet på plads igen, så ved du, de er kommet hjem. (Seneste indbrud 1 år siden)

Foruden husets beboere er naboer og andre forbipasserende også noget, som tyvene scanner efter. Et aktivt nærmiljø med liv og mange mennesker er derfor en helt central faktor i at afholde tyve fra at bryde ind.

	1 Afholder mig slet ikke	2	3	4	5 Afholder mig helt
Du har kendskab til, at der er andre mennesker i området? (n=19)	9	2	3	2	3
Der er synlige mennesker i området? (n=19)	4	2	4	1	8
Der er mange mennesker i området? (n=19)	4	0	5	1	9
Der er "nysgerrige" mennesker i området? (n=18)	3	1	2	1	11

Tyvene scanner ikke blot efter, om der er mennesker, de er også opmærksomme på, *hvilken slags mennesker* der er i nabolaget – særligt om det er nysgerrige og opmærksomme mennesker. Flere tyve fortæller, at om naboerne er aktive og henvender sig til dem, er afgørende for, om de begår et indbrud i området.

Det er som regel, det der med ældre mennesker. De er meget nysgerrige med, hvad der foregår og har ikke andet at lave. De er sgu nogle sladderhanke. Hvis der var unge mennesker, så ville jeg være ligeglad, fordi de har deres eget lort i hovedet. De er ikke så opmærksomme, det ville ikke bekymre mig. (Seneste indbrud 10 måneder siden)

5.2.2 Tegn på værdi

Udover mennesker i området, scanner tyven i sin udvælgelse af en bolig efter, om beboerne fremstår velstående. Her er det særligt boligens facade der registreres, dette i en forventning om, at husets ydre afspejler dets indre. Er boligen velholdt og pæn, er det for tyvene et signal om, at der er noget at komme efter. Det kan for eksempel være en flot facade eller et indgangsparti med dyre lamper.

	1 Afholder mig slet ikke	2	3	4	5 Afholder mig helt
Boligen virker forsømt? (n=20)	5	2	3	2	8
Boligen virker velholdt? (n=19)	18	0	1	0	0

Tyvene scanner særligt et hus for værdi ud fra følgende faktorer:

- Dyr bil i carporten
- En velholdt have
- Flot og velholdt facade
- Hvis man kan se dyre genstande gennem vinduerne

Villakvarterer med dyre huse, dyre biler, dyre lamper udenfor. Dem, der gør noget ud af sin facade, (...) så regner man også med, at de har pæne ting derinde. (Seneste indbrud indenfor 1 år)

Dem, der holder huset pænt. Dem, der har et godt job. (...) Har ikke oplevet, at et grimt hus har en pæn lampe. (Seneste indbrud indenfor 1 år)

Man tager det, der ser godt ud. Hvorfor gå ind til dem, der ligner fattigrøve - hvis man går ind, skal man også have noget med af værdi derfra. Men nogle gange snyder det også. (Seneste indbrud 14 år siden)

En del af tyvene ville ikke vælge et hus, der ser forsømt ud. Dette betyder for dem, at der ikke er noget af værdi. Omvendt er der andre, der pointerer, at man ikke skal lade sig narre, og at en forsømt bolig også kan rumme værdigenstande.

Hvis boligen virker forsømt, så kan jeg godt finde på at gå ind og kigge alligevel, fordi man kan godt tage fejl nogen gange. Jeg ville gå ind og kigge. (Seneste indbrud 10 måneder siden)

Det er derfor i høj grad udsigten til et værdifuldt indbrud, der afgør om tyvene bryder ind.

Enkelte indbrudstyre fortæller, at de af moralske årsager ikke vil stjæle fra ældre mennesker. Det er dog i praksis ofte udsigten til et værdifuldt udbytte, der i situationen afgør, om de bryder ind i et hjem. Foruden ældre mennesker nævner enkelte tyve, at de ikke kunne finde på at stjæle fra studerende, både fordi det er synd for dem, men også fordi de ikke har meget af værdi. Herudover nævner tre indbrudstyre, at de ikke vil begå indbrud hos rockere.

5.2.3 Tilgængelighed

De tredje aspekt, som tyven tager højde for i udvælgelsen af en bolig, er boligens tilgængelighed - at boligens omgivelser gør det muligt at begå indbruddet.

	1 Lav grad	2	3	4	5 Høj grad
Omgivelserne påvirker, hvilket sted jeg vælger at lave indbrud (eks. hushjørne, buskads, højt stakit) (n=20)	1	1	3	1	14

Der er forskellige faktorer, der definerer hvor synlig og dermed hvor tilgængelig og fremkommelig boligen er:

- Hæk, træer, stakitter, buskads
- Afstand til nabohuset
- Belysning på huset
- Vinduer og døres synlighed

Vigtigt er det, at boligens omgivelser skærmer tyveriet. Høje træer, hække, stakitter m.m. hjælper til at afskærme boligen og giver indbrudstyven arbejdsro. 12 ud af 20 indbrudstyre angiver, at de kan finde på at bruge et buskads ved huset til at gemme sig i før og efter et indbrud.

Højt buskads gør det svært at se, om der er nogen, og det er vigtigt. (Seneste indbrud 4 måneder siden)

Hvis der er høj hæk eller et plankeværk. Så længe du kan gøre det lydløst, er det lige meget, om der er nogen ved siden af. (Seneste indbrud indenfor 1 år)

Omvendt er det afskrækkende for en indbrudstyre, hvis der er meget åbent omkring et hus. Det mindsker nemlig muligheden for at komme uset til og fra boligen.

Ligger nabohuset lige op af? Er der en hæk, jeg kan gemme mig i? Kan jeg stå uset og uhørt for at komme ind i det hus? Et åbent hus på gadehjørne, hvor alle kan se en, så gør man det ikke. For mig var det vigtigt, at jeg kunne komme væk derfra uden at blive set. (Seneste indbrud 14 år siden)

Det lægger jeg meget mærke til. Jeg hader, hvis der er stort og åbent. Jeg vil gerne kunne gemme mig, og kunne hoppe ind hurtigt. Naboerne skal ikke kunne se, hvad der sker. (Seneste indbrud 6 år siden)

	1 Afholder mig slet ikke	2	3	4	5 Afholder mig helt
Boligen er synlig for naboer, virksomheder eller trafikeret vej? (n=18)	5	0	5	3	5
Der er butikker tæt på boligen? (n=20)	13	1	2	1	3

Åbne områder øger risikoen for at blive set af naboer og andre forbipasserende, og det gør, at tyvens radar i højere grad indstilles på, at spotte mennesker, for ikke at blive opdaget. Dette skaber større usikkerhed for indbrudstyven og forstyrrer ham i hans arbejde. Døre og vinduers synlighed er derfor også et vigtigt parameter i tyvens scanning af en bolig, da det er her, han skal opholde sig i de afgørende minutter, hvor han prøver at bryde ind.

Det har en stor betydning, men det afholder mig ikke. Alle de her faktorer. Skal jeg bøvle med et vindue eller en dør, og naboen kan se mig, så nej. Tyvens værste fjende er at blive set. (Seneste indbrud 14 år siden)

Et andet aspekt af husets fremkommelighed er, hvor oplyst et hus er. Dette er ikke noget, der betyder alverden for indbrudstyvene. Dog er der nogle, der afskrækkes af en *meget oplyst* bolig. Dette er især tilfældet, hvis et hus både ligger i åbne omgivelser og oplyses af et spot med en bevægelsessensor. I de tilfælde er tyven udsat.

	1 Slet ikke	2	3	4	5 Helt sikkert
Afskrækker det dig, hvis området, hvor indbruddet begås er oplyst? (n=20)	7	2	6	1	4

Jamen, det er, hvis der tænder en spot, når du går ind. Der er nogen, der har sådan en spot, der lyser hele vejen op. Så ville jeg ikke gøre det. (Seneste indbrud 10 måneder siden)

Hvis der er en sensor, og nabohuset ser, at den tænder, så bliver de måske opmærksomme. Allerede der, så er der en risiko for at blive set. Det er vigtigt med god belysning. (Seneste indbrud 14 år siden)

Skilte, der markerer, at det er et privat område, er generelt ikke noget, tyvene lader sig skræmme af. Det kan snarere virke som en motivation og et tegn på, at der er noget af værdi i huset.

Boligens placering i forhold til de stier, veje og hovedveje samt de bygninger i form af fx butikker, som omkranser boligen, indgår også i tyvens udvælgelse af en bolig.

Naboer er som nævnt sjældent ønskværdige, men tyvene opfatter i flere tilfælde trafikerede veje med mange mennesker som fordelagtige, da disse gør det nemmere at skjule sig i mængden. Det samme gælder, hvis der er butikker tæt på boligen.

Så længe det er en trafikeret vej og folk, der går forbi, så kan de jo ikke vide, om det er mig, der bor der. Men hvis boligen er synlig for naboer, ville jeg passe meget på. (Seneste indbrud 10 måneder siden)

Det er faktisk et plus, [hvis der er butikker tæt på boligen], for så er der mere larm i forvejen. Så er det faktisk nemmere. Så kan man helt uberørt gå rundt; folk aner jo ikke, hvem man er. (Seneste indbrud 1 år siden)

I udvælgelsen af en bolig bliver særligt flugtveje nævnt som en afgørende faktor for, om indbrudstyvene bryder ind i boligen. 18 ud af 20 indbrudstyre har svaret ja til, at flugt via stisystemer gør det nemmere at forlade indbrudsstedet. Indbrudstyven tænker nemlig fremad; han skal ikke kun ind i huset, han skal også væk igen. Stisystemer, hvor der ikke kan køre en bil igennem, nævnes af flere som en oplagt flugtvej. Enkelte foretrækker dog at blande sig i mængden af mange mennesker, fremfor at flygte ad en øde sti.

Flugten er helt klart det vigtigste. Fordi altså hvis noget sker, som ikke skal ske, så skal man kunne komme væk. Flugtvejen er vigtig. Den gør en tryk. (Seneste indbrud 4 måneder siden)

Hvilke veje kan politiet komme fra, om folk er hjemme, flugtmuligheder. Veje, du kan løbe af, hvor der ikke kan komme biler igennem (...) Det er mere følelsen af sikkerhed, man føler indvendigt. Jeg tror mere, det er følelsen af sikkerhed, der medfører, at man vil begå det. Så behøver man

ikke gå i panik, så kan man gøre det stille og roligt. (Seneste indbrud 10 måneder siden)

Jeg vil helst ud og blande mig på store veje med det samme. (Seneste indbrud 1,5 år siden)

5.3 Tyverisikring

Tyverisikring kan være alarmer, overvågningskameraer, ekstra låse på døre og vinduer, gitre på vinduer etc..

5.3.1 Kamera og alarmer

Skilte om alarmer og kameraovervågning er i sig selv ikke nok til at afholde tyvene. Det afholder derimod flere af tyvene, hvis de kan se eller ved, at der rent faktisk er en alarm i bolig, da risikoen for at blive opdaget her som oftest vil blive vurderet som for stor.

	1 Afholder mig slet ikke	2	3	4	5 Afholder mig helt
Der er et <i>skilt</i> om, at der er alarm? (n=18)	8	3	3	1	3
Der er et <i>skilt</i> om, at der er kameraovervågning? (n=20)	13	2	1	1	3
Du har <i>kendskab</i> til, at der er alarm? (n=20)	6	2	3	1	8
Du har <i>kendskab</i> til, at der er kameraovervågning? (n=20)	12	2	2	0	4

Jeg ser altid efter følere på døre og vinduer. Som regel hænger der mange 'trusselsskilte', men der skal være en alarmboks, hvis der er alarm. (Seneste indbrud 1,5 år siden)

Plejer at tjekke, om der er en alarm, der blinker rødt. Hvis der er, så løber jeg bare. Hvis der er skilt, tjekker jeg, om der er alarm. Jeg tror ikke på skiltet. (Seneste indbrud 1 år siden)

Det er dog ikke alle indbrudstyve, der lader sig afskrække af en alarm. For nogle sætter alarmen blot en tidsgrænse for, hvor længe de kan bruge på indbruddet, inden de skal skynde sig væk. Ofte kalkulerer tyvene med, at de har 5-15 minutter, inden alarmfirmaet når ud til boligen. Det vil dog altid være en afvejning af det enkelte indbrud - og det forventede udbytte heraf - der afgør, hvor stor en risiko tyvene er villige til at løbe.

Kameraovervågning vurderes at have en mindre afskrækkende effekt, da indbrudstyvene nemt kan trække en hætte over hovedet eller ikklæde sig tøj, som gør det svært at genkende dem.

Er der store alarmskilte, så går man ikke ind, for så har man kortere tid til at komme væk. Videoovervågning har også en præventiv effekt. Men jeg har talt med nogle, som er fuldstændig ligeglade [med alarmer]. Men det er jeg ikke. Der kan jo komme en nabo. (Seneste indbrud 1 år siden)

Nogle [indbrudstyve] har noget imod kamera, men ikke mig, jeg kan bare tage hætte på. Jeg har altid gjort sådan, at jeg har taget noget gammelt tøj på, som jeg aldrig er blevet set i før. (Seneste indbrud 1 år siden)

[Alarmen afholder mig] med mindre jeg ved, der er noget, jeg vil have derinde. Jeg ville ellers bare tage nabohuset. Det har da en præventiv effekt. (Seneste indbrud 14 år siden)

	1 Afholder mig slet ikke	2	3	4	5 Afholder mig helt
Der er et skilt om, at der er hund? (n=20)	6	1	6	5	2
Du har kendskab til, at der er hund? (n=19)	5	2	1	2	9

Skilte som ”her bor en hund” gør heller ikke i sig selv indtryk på tyvene. Men flere af tyvene bliver afholdt af, hvis der rent faktisk er en hund, mens andre har forskellige strategier til at håndtere hundene. Flere lykkes med at lukke hundene inde i et rum under indbruddet, mens enkelte har erfaring med at bedøve hundene med sovemedicin.

Jeg skal satme ikke have en hund efter mig. Det er ikke sikkert den bider, men den kan lave en helvedes masse larm. (Seneste indbrud 15 år siden)

Så ville jeg undersøge, hvad det er for en hund. Jeg kan ikke lide de store hunde. Men jeg havde en ven, der bare gik ind og kommanderede med hunden. Hvis man bruger det rigtige stemmeleje, så kan man sagtens få dem til at lystre, eller man kan putte sovepiller i bøffer. (Seneste indbrud 3 år siden)

5.3.2 Sikring af døre og vinduer

Sikring af døre og vinduer bliver generelt ikke fremhævet som faktorer, der alene kan afholde indbrudstyvene. Hvis tyvene vil ind, skal de nok komme det!

	1 Afholder mig slet ikke	2	3	4	5 Afholder mig helt
Der er en dør, der er sikret vha. gode karme og låse? (n=20)	15	0	4	0	1
Der er vinduesgitter? (n=18)	6	1	2	1	8
Der er lås på vinduet? (n=18)	11	2	0	2	3
Der er en særlig type lås på døren? (n=18)	13	1	1	0	3

At en dør er sikret vha. solide karme og låse, afholder stort set ingen af indbrudstyvene. Dette hænger i de fleste tilfælde sammen med, at de som regel foretrækker at bryde ind gennem vinduerne, da disse ofte er mindre synlige fra veje og for naboer.

Derimod kan sikring af vinduerne gøre det mere besværligt for indbrudstyvene at komme ind. Her fremhæver mange af tyvene, at flere boliger har vinduer med gamle og bløde vindueskarme, som nemt kan brækkes op. I disse tilfælde har låse og hasper på vinduerne ingen afholdende effekt. I tilfælde hvor vinduet ikke kan brækkes op, fordi karmen fx er godt sikret, benytter flere indbrudstyre sig af at lave et hul i ruden lige over håndtaget, som så, i de fleste tilfælde, kan vippes op.

Vinduesgitter vurderes som en foranstaltning, der har afskrækkende effekt. Det er dog de færreste indbrudstyre, der har oplevet en bolig med vinduesgitter.

[Vinduesgitter afholder mig slet ikke]. Jeg skal nok finde vej. Man har jo noget værktøj med. Kigger også lidt rundt, er der et lille vindue. De der hammere fra busserne, de er geniale til det. De fylder ikke ret meget i inderlommen. Rimelig effektive, og gode til at knalde en rude og så armen ind og åbne håndtaget. (Seneste indbrud 15 år siden)

Det har bare taget længere tid [med låse på vinduerne]. Så piller vi hele vinduet ud, så behøver man ikke gøre noget ved de der hængsler. Jeg smadrer vinduet og vipper dem så op. (Seneste indbrud indenfor 1 år)

Der er ikke noget, der er sikret af låse eller karme. Jeg kan tage vinduernes lister og pille listerne ud. (Seneste indbrud 1 år siden)

Låse på vinduer kan dog i nogle tilfælde afholde tyven, hvis det tvinger dem til at smadre hele vinduet. Er der samtidig gode låse på hoved- og terrassedøre, gøres det samtidig ekstra besværligt for tyven, da han netop foretrækker at komme ud af boligen denne vej.

Det [låse på vinduer] er svært, for så er det også rigtig svært at komme ud igen, især hvis du ikke kan komme ud gennem døren. Glasskår og alt muligt bøv. Så det ville afholde mig til dels. (Seneste indbrud 4 år siden)

Hvis der er låse over det hele, kan det godt afholde mig lidt, hvis man er tvunget til at smadre hele vinduet, og naboer er i nærheden. (Seneste indbrud 6 år siden)

5.3.3 Mærkning af værdigenstande

	1 Afholder mig slet ikke	2	3	4	5 Afholder mig helt
Der er et skilt om, at værdigenstande er mærket? (n=19)	14	0	1	1	3

	1 Slet ikke attraktiv	2	3	4	5 Meget attraktiv
Hvor attraktivt er det at stjæle ting, som er mærket? (n=18)	7	4	6	0	1

De fleste af tyvene bliver ikke afholdt af skilte om, at værdigenstande er mærkede. Igen skal indsatsen være aktiv. Hvis genstande under indbruddet viser sig at være mærkede, er det dog mindre attraktivt at stjæle dem. Dette gælder særligt for designermøbler, hvor brug af chips og brændemærker, gør det svært at omsætte varerne. Indgraveringer i fx computere kan nemmere slibes væk eller dækkes til. Tyverimærkning i form af klistermærkater har ingen effekt.

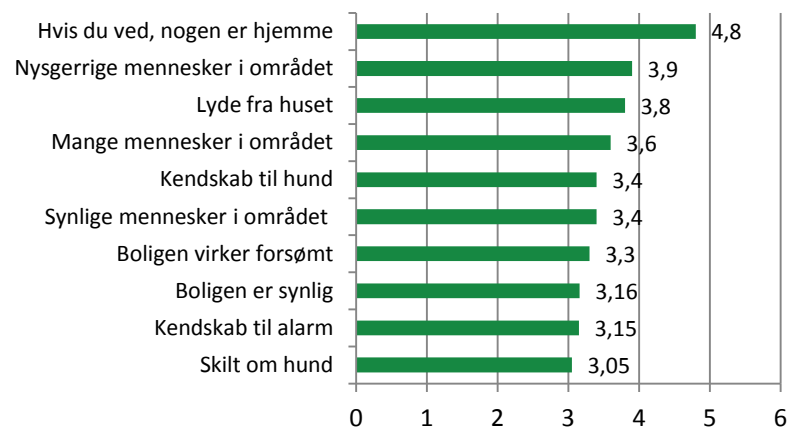
Hvis det er mærket, så er det altid svært at komme af med tingene. Tyverisikringsmærkatet holder mig tilbage – også for at bryde ind i et hus, og varerne bliver svære at komme af med. (Seneste indbrud 1 år siden)

5.4 Mennesker holder tyven på afstand

Figuren viser de 10 faktorer, som kan holde tyve væk fra en bolig⁴. Det er bemærkelsesværdigt, at den bedste tyverisikring er mennesker: viden om mennesker, blikke fra mennesker, lyde fra mennesker osv.

⁴ Pointværdien er fremkommet ud fra en beregning af gennemsnittet af indbrudstyvenes besvarelser. For alle de afholdende faktorer har de angivet et svar på en skala fra 1-5, hvor 1 betyder at den pågældende faktor "slet ikke afholder indbrudstyven fra at begå indbrud", og 5 betyder "at det helt afholder indbrudstyven fra at begå indbrud".

Top-10 afholdende faktorer

De fem øverste faktorer i top-10 er alle på forskellig vis relateret til mennesker ved eller i nærheden af indbrudsobjektet.⁵

Foruden ovenstående, angiver tyvene ikke yderligere indbrudsforebyggende foranstaltninger, som direkte kan afholde dem fra at begå indbrud.

Indbrudstyvenes bedste råd til beboerne har at gøre med mennesker. Beboere skal undlade at skilte med deres værdier (fx en

⁵ Indbrudstyvene angiver med en pointværdi på 3,22, at vinduesgitre ville have en afholdende effekt ift. at begå indbrud. Da ingen tyve har erfaring med, at der har været vinduesgitre på en bolig, er denne kategori dog taget ud af top-10 listen.

synlig designerlampe i vinduet). De skal blive bedre til at sikre deres hjem, når de rejser bort (fx ved at trække gardiner for i soveværelset). Og så skal beboere lave aftaler med deres naboer om, at de holder øje med huset (fx ved at tømme postkassen og komme skrald i skraldespanden, eller ved at lave spor i sneen om vinteren). Flere nævner derudover at beboere generelt kan blive bedre til at være opsøgende og nysgerrige, når de møder fremmede mennesker i nabolaget.

Når det er sagt, understreger alle indbrudstyvene, at hvis de vil ind i et hjem, skal de nok komme det.

Udover ovenstående afholdende faktorer nævner indbrudstyvene, at hvis politiet var hurtigere til at ankomme til indbrudsstedet og mere synlige, ville det have en stor afholdende effekt.

Indbrudstyvene har nemlig en klar opfattelse af, at politiet (såvel som vagter fra alarmselskaber) er længe om at dukke op.

5.5 Nabohjælp

Fænomenet "nabohjælp" opnår værdi, når den bliver aktivt udført. Et skilt om nabohjælp er ikke i sig selv nok til at afskrække en indbrudstyv – naboerne skal være synlige for, at det har en effekt.

	1 Afholder mig slet ikke	2	3	4	5 Afholder mig helt
Der er et skilt om, at der er nabohjælp (n=19)	14	3	2	0	0

Skiltet fungerer - ligesom skilte om overvågningskameraer og alarmer - blot som et tegn på, at tyvene skal være opmærksomme på, om den eksisterende nabohjælp er velfungerende eller passiv.

Jeg er ekstra opmærksom, hvis der er et skilt. Det afholder mig ikke, men jeg er ekstra opmærksom på, at der er nogle opmærksomme naboer. Det er typisk nogle kvarterer, der har været meget plaget af indbrud, og derfor er de ekstra oppe på dupperne i forhold til, om der er nogen, der ikke plejer at være der. (Seneste indbrud 4 år siden)

Nabohjælp har jeg fundet ud af, de er rigtig gode. Det afholder mig, men jeg ville gå ind og tjekke det ud. (...) Fordi de er så lynhurtige til at sende besked rundt, har set det i fjernsynet. (...) Så trykker de bare på en knap, og så er der sms'er rundt til hele vejen. Så kommer de stormende fra hele vejen. (Seneste indbrud 10 måneder siden)

Godt halvdelen af indbrudstyvene har svaret, at nabohjælp eller naboer, der holder øje, har en afskrækkende effekt på dem.

	Ja	Nej
Har nabohjælp/ naboer, der holder øje i et område, en afskrækkende effekt mod at begå indbrud? (n=19)	10	9
Har du oplevet, at nabohjælp/ naboer har afværget, at du har begået indbrud? (n=18)	12	6

Et krav til en succesfuld nabohjælp er, at tyven kan fornemme, at der er liv og mennesker i området: nysgerrige mennesker er tyvens værste fjende. Nabohjælp har dermed potentiale til at have en stor afholdende effekt, da det netop er mennesker, tyven gerne vil

undgå. Det er dog helt essentielt, at tyven hurtigt fornemmer, at det er en aktiv nabohjælp.

Nogle tyve fortæller eksempelvis, at de er blevet afskrækket fra at begå indbrud ved, at naboer har råbt efter dem eller henvendt sig til dem og spurgt, hvem de søgte. Eksempelvis fortæller en af indbrudstyvene, at han under et indbrud blev opdaget, med den konsekvens, at han blev jagtet væk fra huset af en gruppe på 3-4 naboer. På vej væk blev han imidlertid fanget af politiet, som naboerne havde tilkaldt.

Aktiv nabohjælp er det bedste. Hav en aftale med din nabo om, at naboen skal sige hej til en, der kommer. Parkér i indkørsel, gå en tur rundt omkring huset, hvis der er sne. Tøm postkassen, smid skrald i skralderen. Organiseret nabohjælp. Du kan ikke sikre det hele. Bare de små ting, så som nogle aktive aftaler om, at de i det mindste tjekker huset. (Seneste indbrud 14 år siden)

Jeg har engang taget 10 huse i et kvarter, hvor der var nabohjælpskilt. Men en sms-kæde, har vi oplevet, engang virkede. Er der sms-kæde, så er der virkelig nabohjælp. Der virkede nabohjælpen. Det holder vi os væk fra. (Seneste indbrud indenfor 1 år)

Alt afhængig af indbrudstyvenes erfaringer, er der delte meninger om effekten af nabohjælp. Nogle indbrudstyre har oplevet, at boligkvarterer - til trods for et skilt om nabohjælp - har været nemme indbrudsobjekter, da naboerne netop ikke har været synlige.

To tredjedele af indbrudstyvene angiver, at nabo-hjælp/naboer har afværget, at de har begået indbrud. Særligt i velfungerende nabolag, hvor man kender hinanden, har flere tyve oplevet, at en beboer har henvendt sig til dem og spurgt ind til deres ærinde i kvarteret. Dette har ofte været medvirkende til, at tyvene har afholdt sig fra at begå indbrud i området – nu var de jo blevet set.

Jeg er blevet forstyrret af det. Jeg har prøvet, at der blev råbt, så skal man se at komme væk! Så ved man, at der bliver holdt øje. Skiltet om nabo-hjælp gør ikke noget, men mennesker, der reagerer, gør noget. Det er mennesker, ikke skilte, der gør noget. Det er en god idé med naboer, der snakker sammen. (Seneste indbrud 6 år siden)

Villakvarterer, hvor alle kender alle, der kan man da godt gå over og bare sige 'hej', hvis der er nogen, man ikke har set i kvarteret før. Og mere skal der ofte ikke til. Det betyder noget for 90 % af alle indbrudstyre, at de ville blive fundet. (Seneste indbrud 14 år siden)

5.6 Fremgangsmåder

Følgende afsnit beskriver *hvordan* indbrudstyvene bryder ind, efter de har scannet omgivelser og bolig for tegn på værdi og liv, samt undersøgt de indbrudsforebyggende foranstaltninger og udvalgt en bolig.

5.6.1 At bryde ind

Indbrudstyvene foretrækker naturligvis at bryde ind det sted, hvor de er mindst synlige for omgivelserne. Det kan være på bagsiden af et hus eller ved en kælderskakt. Samtidig gælder det om at finde et sted, de hurtigt kan bryde op, så de mindsker risikoen for at blive

set. Mange af tyvene fortæller, at det ikke må tage mere end et par minutter at komme ind i huset. Hvis tyven ikke kan komme hurtigt ind, vælger flere at prøve et andet hus.

Det skal gå stærkt. 30 sek. til 1 min. (Seneste indbrud 4 år siden)

Jeg har oplevet at skulle give op, fordi det tog for lang tid og så er det for risikabelt at fortsætte. Har måske også larmet for meget. (Seneste indbrud 2 år siden)

Et par minutter, fem minutter maks. Det er ikke til at vide, hvor længe man står, når man er i gang med sådan noget. Det er ikke altid til at vide, hvor lang tid det tager, når adrenalin pumper. (Seneste indbrud 4 år siden)

	Vindue	Knust vindue	Dør	Altan /altandør	Garage
Hvad er den bedste vej til at komme ind i en bolig? (n=18)	12	0	3	5	2
Hvad er den dårligste vej til at komme ind i en bolig? (n=18)	3	1	13	0	1

De fleste indbrudstyre foretrækker at bryde ind gennem et vindue eller en terrassedør. (Hoved)døre beskrives derimod som den dårligste vej ind, da disse ofte er synlige for omgivelserne.

Med terrassedøren er det bare en krog, så der tager du et koben ned under og løfter terrassedøren. Det kan du måske med 60-70% af alle terrassedøre. Det er til at dø af grin over. Det larmer ikke, og du ødelægger ikke noget. De giver sig, de er ikke indbrudsstærke. (Seneste indbrud 1,5 år siden)

	Ja	Nej	Både og
Har du været alene, ved de indbrud, du har begået? (n=19)	5	6	8

	1	2	3	4
Hvor mange personer er det bedst at være ved indbrud i en bolig? (n=20)	6	14	6	1

Flere af indbrudstyperne er brudt ind både alene og i selskab med andre. Flest foretrækker at være to personer til at begå et indbrud. Fordelen ved at være flere om et indbrud er, at det i visse tilfælde øger sikkerheden med ekstra øjne til at holde høje med beboere og naboer. Omvendt foretrækker nogle indbrudstyper at være alene for at mindske risikoen for at blive ”stukket” og for at få udbyttet for sig selv.

Jeg bryder som regel ind alene, for ikke at blive stukket i ryggen bagefter (...) Det kan man også [være to personer], men det kan være svært at stole på folk, når det er smykker eller kontanter. (Seneste indbrud 10 måneder siden)

Størstedelen af indbruddene har jeg begået sammen med nogen. Jeg gjorde ikke noget anderledes, når jeg var alene. Så skulle jeg bare gøre to ting samtidig. Mørkt, kigge ind af vinduerne, er der nogen hjemme, lyde og andet. Så hvis alt er som det skal være, så går man i gang med at afliste vinduer. Den anden kigger sig omkring. (Seneste indbrud indenfor 1 år)

Stort set alle indbrudstyper (18 ud af 19) angiver at bruge værktøj til at bryde ind. Følgende fremgangsmåder er typiske blandt tyvene:

- At bryde vinduet op med koben
- At afliste vinduet/ tage vinduet af med skruetrækker
- At smadre et lille hul i ruden med en sten og række hånden ind og åbne vinduet
- At smadre hele vinduet

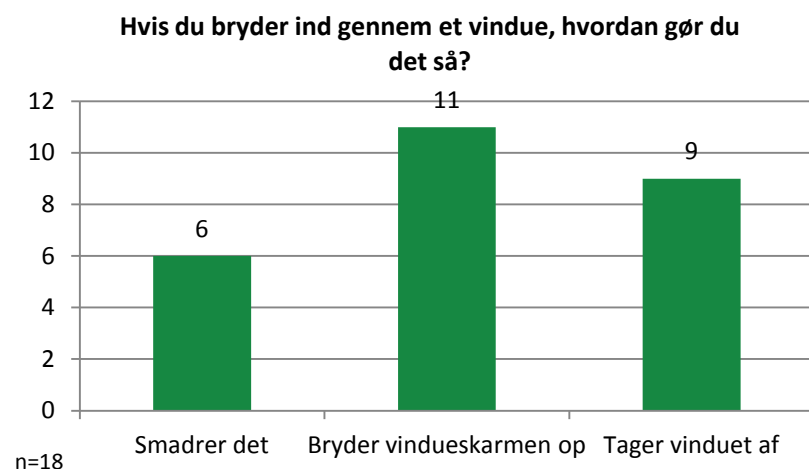
De fleste indbrudstyper foretrækker at bryde ind ved hjælp af et koben eller en skruetrækker. Andre bruger også, hvad der lige er i skuret ved det pågældende hus eller finder en sten, som de kan slå et lille rundt hul i ruden med.

Jeg bruger altid koben eller en flad skruetrækker. Det er de to remedier, jeg bruger allermest (...) Jeg sætter et koben i hasperne på vinduet. (Seneste indbrud 6 år siden)

Jeg bruger et standard koben fra Silvan til 40 kr. 22 mm, tror jeg, politiet kalder det, og en sjælden gang skruetrækker, det er nemmere i gamle vinduer. (Seneste indbrud indenfor 1 år)

Jeg bruger en skovl eller noget. Jeg har aldrig noget på mig. Går i skuret og finder noget. (Seneste indbrud 1 år siden)

For mig er det nemmest at lave et lille hul i ruden. Det larmer næsten ikke. Kaster en sten, så der bare kommer et lille hul og du kan stikke hånden ind. (Seneste indbrud 10 måneder siden)

Det er mest populært at bryde vindueskarmen op, for herefter at tage vinduet af. De fleste tyve har deres yndlingsmetoder, men veksler også mellem metoderne i forskellige situationer; det afhænger af det enkelte vindue.

Jeg bruger et koben. Bryder låsen op. Eller tager listerne af med en skruetrækker eller flækker ruden, så det ikke larmer så meget. Vi har ofte jakker på, som vi lige lægger der, tager det meste af lyden. (Seneste indbrud 14 år siden)

Der er to gange, hvor jeg har brudt vindueskarmen op og flere gange, hvor jeg har smadret vinduet. Jeg har også taget listen af og ruden ud. Det er mest stille at tage vinduet af, men det går hurtigere at bryde det op. At smadre det, det larmer. (Seneste indbrud 1 år siden)

Det er de færreste tyve, der i udgangspunktet smadrer en rude. Metoden tages i brug, hvis det ikke er muligt at komme ind på andre

måder, fx på grund af gode karme og låse på vinduet. Hvis vinduet smadres, kan tyven finde på at bruge en t-shirt, jakke eller madras som lyddæmpende redskab.

	Ja	Nej	Nogen gange
Bruger du handsker, når du begår indbrud? (n=19)	16	0	3

De fleste af tyvene bruger konsekvent handsker. Tyvene, der bryder ind om aftenen, er ofte klædt i mørkt og neutralt tøj uden skrift og logo. Nogle har løbesko og sportstøj på, som de kan bevæge sig i. De tyve, der bryder ind ved højlys dag, er derimod opmærksomme på at være normalt klædt, og helst ikke i mørkt tøj, for ikke at vække unødigt opsigt. Mange har dog huer med, i tilfælde af overvågningskameraer.

5.6.2 Inde i hjemmet

Det første tyven gør, når han kommer ind i boligen, er at tjekke alle rummene igennem for at sikre sig, at der ikke er nogen hjemme. Derefter danner tyven sig et overblik over huset og allervigtigst et overblik over flugtveje. Flere af tyvene åbner en havedør eller bagdør, så de er parate til at flygte, skulle naboer eller beboere dukke op. Når tyven gør flugtvejen parat, vælger han altid den mest skjulte vej ud.

Det første jeg gør, er at skabe overblik. Hvad er der for nogle rum og hvordan kommer jeg ud? (Seneste indbrud 4 år siden)

Igen er tyvens scanner på arbejde; hans sanser arbejder på højtryk og inde i boligen er han stærkt opmærksom på lyde, lys fra billygter eller andre ting, der kan indikere, at nogen kommer hjem.

Jeg har altid ørerne helt ude. Det er også derfor, jeg aldrig har revet skuffer ud. Jeg har bare været stille. (Seneste indbrud 3 år siden)

Efter at have fundet en flugtvej, er der nogle tyve, der trækker gardinerne for, så de ikke er synlige udefra. Derefter skaber tyvene sig typisk et overblik over husets forskellige rum og starter gennem-søgningen af husets værdier.

Det er lige at få et overblik, hvis jeg nu kommer ind i stuen, så afmonterer jeg lige strøm og samler fjernbetjening og pakker sammen, så det står klar på gulvet eller i sofaen. Så går jeg ind i det næste rum. Systematisk. Tager skuffer ud. Jeg kan åbne skuffen, så ved jeg, om der er noget af værdi dernede. Det er bare at få et hurtigt overblik og pakke sammen. (Seneste indbrud 3 år siden)

Det første vi gør er at tjekke hele huset, om der er nogen hjemme. Derefter hvordan det er indrettet, og hvordan vi kommer ud. Hvis vi er fire, så tager vi et område hver. (Seneste indbrud 1 år siden)

Indbrudstyvene har ofte en bestemt rækkefølge eller bestemte rum og steder, som de tjekker først. Hvor tyvene leder, kommer an på, hvad de er ude efter. Er målet smykker og penge, leder de typisk i soveværelset som det første, og i nogle tilfælde i badeværelset. Går tyven efter elektronik, designerlamper og -møbler, prioriterer tyven derimod stue, køkken og værelser. Dermed har mange af tyvene klare forventninger om, "hvor de skal finde hvad", og de er gode til

at gennemskue beboernes "opfindsomme" gemmesteder, såsom penge gemt i en krukke, i puder eller i tøjskabet. Omvendt er der dog også mange af tyvene, der går efter, hvad der lige er synligt i situationen. Det er dermed forskelligt, hvor systematisk tyvenes gennemgang af huset er, og hvor meget de leder mindre oplagte steder igennem.

Hvis tyvene støder på en safety-boks, er det forskelligt, hvordan de reagerer. Nogle tager safety-boksen med for at bryde ind i den, når de er et sikkert sted. Andre bryder ind i den på stedet. Men det er en generel vurdering, at safety-bokse er svære at få med væk fra indbrudsstedet.

Hvis man går efter ting, er det soveværelset eller badeværelset, for der er smykkerne. Hvis det er designermøbler, så er det bare hurtigt ind og ud. (Seneste indbrud 3 år siden)

Jeg starter altid i soveværelset. Det er der, gullet og pengene er. Så går man videre til det næste rum. Det kommer an på, om det kun er penge, man går efter, så kigger man lige i en krukke oppe på køleskabet, og så ser man lige, hvad der ellers er af ting. Det kommer også an på, hvad det er for et indbrud, man laver, om det er et 'hit n run' eller hvad. (Seneste indbrud 4 år siden)

Hvis der er noget synligt, tager man det først, hvis der er tid nok, tjekker man også skuffer eller skabe. Jeg går ikke så meget efter køkkenet. Jeg kan godt lide soveværelset. Men for det meste tager man det, man kan se først. Jeg ved, at min makker altid tager soveværelset først. (Seneste indbrud 6 år siden)

De fleste indbrudstyve bruger ikke mere end 5 minutter og højst 10 minutter inde i huset. Men længden på opholdet i boligen kan variere. Nogle tyve kan bruge op til flere timer i et hus, hvis de har fornemmelsen af tid og ro, og de eksempelvis ved, at beboerne er på ferie.

Et par minutter. Medmindre det hele skal søges igennem. 4-5 min fra start til slut. Man bliver overrasket over, hvor meget man kan nå på så kort tid. (Seneste indbrud 4 år siden)

Jeg har ikke noget problem med at bruge 4 timer i et hus. Rolig, hvorfor skynde sig? Er de ikke hjemme kl. 12 om aftenen, så kommer de ikke lige hjem med det samme. (Seneste indbrud 1 år siden)

	Ja	Nej
Er der nogen rum, som du ikke går ind i? (n=18)	10	8

Der er omvendt også nogle steder og rum, som tyvene aldrig leder i. Her nævnes børneværelser, toiletter, køkkener, kældre og bryggerser, som mindre centrale rum. Hvor de af tyvene, der afholder sig fra at lede i børneværelserne, ofte gør det af moralske årsager og altså ikke vil gøre børn kede af det, er grunden til, at man ikke leder de andre steder, at man ikke forventer at finde værdigenstande her.

Jeg tjekker soveværelset først, for at se om der er nogen, der sover. Jeg rører aldrig børneværelser, for det skal ikke gå ud over dem. (Seneste indbrud 3 måneder siden)

Det er sjældent, jeg går ind i køkkenet. Der har de køkkenredskaber; jeg kunne ikke forestille mig, at de har nogle værdier der. Toilettet er heller ikke der, jeg går ind mest. (Seneste indbrud 4 måneder siden)

Dog er der flere af tyvene, der ville snuppe en computer, skulle den stå synligt fremme på et børneværelse. Flere af tyvene fortæller, at de ikke kunne finde på at stjæle ting, der på forskellig vis har affektionsværdi for beboerne. Det gælder arvesmykker og vielsesringe. En enkelt fortæller, at han efter at have stjålet en computer brændte nogle billeder ned på en CD, som han sendte tilbage til familien. Trods tyvenes moralske overvejelser, fremgår det tydeligt af interviewene, at det i praksis er udbud og efterspørgsel på salgsmarkedet, der er afgørende for, hvilke genstande de stjæler.

	Ja	Nej
Tænker du over, om du ødelægger ting, når du er inde i hjemmet? (n=16)	12	4

Tyvenes adfærd inde i hjemmet varierer. Et flertal svarer, at de er opmærksomme på *ikke* at ødelægge beboernes ting, herunder eksempelvis ikke at rode uden grund eller kaste rundt med folks ting, mens andre ikke tænker på ejerne af boligen i gerningsøjeblikket. At tyvene tænker over ikke at rode folks hjem unødigt til, er også en overvejelse nogle tyve har i forhold til ikke at efterlade sig spor.

Jeg har aldrig været typen, der flår skuffen ud og vælter ting. Jeg åbner skuffen og løfter tingene op og lægger det ned. Det er ikke sjovt at komme hjem til et hjem, der bare ligger rodet over det hele. (Seneste indbrud 1 år siden)

Jeg vil helst undgå at ødelægge ting i hjemmet. Jeg vil helst ikke have, at man kan se, at der er nogen, der har været der. Vi er kendt som de flinke banditter hos politiet. (Seneste indbrud indenfor 1 år)

Men nej, jeg tænker ikke over, om jeg ødelægger folks ting, ikke når jeg er på togt. Ja, jeg har ødelagt ting. Jeg har prøvet engang, hvor jeg havde været rigtig påvirket. Mange ting var blevet væltet på mærkelige måder. Har prøvet at smadre et helt hjem. (Seneste indbrud 4 måneder siden)

5.6.3 Væk fra indbrudsstedet

Den bedste vej ud af en bolig er døre og særligt have- eller terrassedøre, da de ligger skjult for naboers blikke. Dette gør det nemmere for tyvene at få værdigenstandene med sig. Vinduer anses som den dårligste vej ud, fordi det ser mere mistænkeligt ud og samtidig er besværligt.

	Vindue	Knust vindue	Dør	Altan-/havedør	Garage
Hvad er den bedste vej ud af en bolig? (n=18)	1	0	15	6	0
Hvad er den dårligste vej ud af en bolig? (n=18)	8	3	6	1	0

[Den bedste vej ud er en] havedør eller bagdør, fordi det er en stor åbning, men den ikke er synlig. (Seneste indbrud 10 måneder siden)

Døren eller terrassedøren. Godt at forlade stedet, som om man hører til. Man skal jo ikke snige sig ud. Når man har gjort det, kan man lige så godt gå ud, som om man hører til. Lukke døren efter sig. Så tænker folk, at man hører til. Sådan forestiller jeg mig det. (Seneste indbrud 1 år siden)

De fleste tyve medbringer en taske til at opbevare mindre genstande i så som kontanter eller smykker. Nogle bruger et dynebetræk som pose til at bære de større ting i. Ofte opbevarer tyvene også de mindre værdigenstande og kontanter i jakkelommer.

Jeg tog alt og havde ikke taske. Jeg havde bare en skruetrækker og handsker. Bar det i et dynebetræk eller lagen. Designerstole. Hvis vi havde en god, stjålet bil. (Seneste indbrud 3 år siden)

Guld og kontanter ned i tasken, for så havde man i hvert fald det, hvis noget gik galt. (Seneste indbrud 8 år siden)

	Går	Bil	Cykel	Knallert/Scooter
Hvordan kommer du hen til boligen? (n=19)	6	16	6	2
Hvordan kommer du væk fra boligen? (n=18)	5	14	5	0

	Lige ved	Lidt væk derfra
Hvor placerer du et eventuelt transportmiddel/bil? (n=19)	6	15

De fleste indbrudstyve veksler mellem at komme til og fra indbrudsstedet ved at gå, cykle eller køre i bil. Flest vælger dog en bil som transportmiddel, da det gør det nemmere at få varerne med sig og komme hurtigt fra indbrudsstedet – specielt hvis målet er møbler og lamper. Bilen bliver som regel parkeret et stykke fra boligen, og hentes først, når alt er klart til at blive læsset på bilen.

Ved mindre indbrud, hvor målet er kontanter og smykker, er en større andel på gåben eller cykel.

Jeg parkerede bilen lidt væk, tog varerne ud og gemte dem i en busk eller på en sti eller noget og hentede så bilen og læssede på. Bilen var fra 20 meter til 0,5 km væk. Alt efter hvad der har været bedst. Lod det lige ligge lidt og holdte øje med, om der var nogen, der havde set mig. (Seneste indbrud 8 år siden)

5.6.4 At vende tilbage til en bolig

Et flertal af indbrudstyvene har erfaring med at vende tilbage til en bolig efter et succesfuldt indbrud – færre er vendt tilbage efter et mislykket indbrud. Hvis de vender tilbage til en bolig efter et succesfuldt indbrud, angiver tyvene, at det er bedst inden for de første seks måneder, og helst inden for de første par måneder. En enkelt er vendt tilbage efter et år.

	Ja	Nej
Er du nogensinde kommet tilbage til den samme bolig efter et vellykket indbrud? (n=20)	14	6
Er du nogensinde kommet tilbage til den samme bolig efter et mislykket indbrud? (n=19)	7	12

Tyvene vender dog ikke systematisk tilbage til steder, de har begået indbrud. Det er snarere noget, de har i baghovedet, hvis de en dag står og ikke kan finde en bedre bolig. For flere tyve har det været impulsive beslutninger at bryde ind de samme steder igen; tyvene er lige kommet i tanke om et hus, og så er det nemt, fordi man kender huset. Flere af tyvene har oplevet, at beboerne har fået erstattet de stjålne genstande, men uden at foretage nogen indbrudsforebyggende foranstaltninger. Omvendt tør nogle indbrudstyve ikke tage tilbage til en tidligere bolig; når de er færdige med et hus, er de helt færdige med det.

6 TYV TROR, HVER MAND STJÆLER

Men jeg tror altid, der vil være indbrud, hvis folk vil købe. (Seneste indbrud 3 år siden)

Det er et fællestræk ved indbrudstyvene, at de gerne fortæller, at nok er det dem, der stjæler tyvekosterne, men aftagerne er resten af befolkningen – ”hr. og fru Danmark”. Stort set alle tyve lægger vægt på, at ”alle vil have billige ting”, og at ”det er nemt at afsætte stjalne varer”.

Historierne omhandler købere fra alle samfundslag og tæller alt fra direktøren og centervagten, til vennens forældre og egne familie-medlemmer. Historierne indikerer, at det er vigtigt for tyvene at pointere, at ulovligheder ikke kun udføres af dem selv. Indbrudstyvene er del af et større kredsløb i samfundet, der gør os alle medskyldige i indbrudsakten.

Bærbare computer, iPads, fjernsyn, Samsung store – bestilt på forhånd. Bestilt af sådan nogle som dig. Hr og fru Danmark – direktører. Folk, de har den moral, at de ikke vil have indbrud selv, men de vil gerne købe. Havde engang en direktør, der ville købe en Arne Jacobsen stol, PH-lamper - Det er alle, der køber sådan noget. (Seneste indbrud indenfor 1 år)

Ham, som jeg gjorde det med, hans kærestes far købte alle lamper, vi overhovedet stjal. Han var en helt almindelig mand. Han solgte dem på nettet og på auktioner. (Seneste indbrud 8 år siden)

Hælerne er tit værre end tyvene. De tjener mere på det end tyvene. Mit har været til misbrug og jeg har dårlig nok stjålet for mere end 20.000 kr. Hælerne sidder bare og køber det, og tror ikke, han har noget med det at gøre. (Seneste indbrud indenfor 1 år)

Der er mange flere, der laver ulovligheder end man regner med. De ting, der er blevet solgt, er også til normale mennesker. Der er et kæmpe marked for det, uanset om det er ulovligt eller ej. Folk vil gerne have pæne ting for billige penge. Hvad de ikke ved, har de ikke ondt af. Folk køber det i god tro. (Seneste indbrud 1 år siden)

Om antallet af hælere i den ganske befolkning er så stort, som tyvene lægger op til, fremgår ikke af denne undersøgelse. Tyvene vil gerne konstruere et bestemt billede af den danske befolkning, som kan hjælpe dem til at forsvare egen adfærd og give dem et grundlag for at fortsætte med at begå indbrud. Samtidig er forholdet til den brede befolkning en vigtig del af tyvenes livsform.

6.1 Tyv ved, hvad hver mand køber

En god tyvs radar spotter ikke bare, hvor man kan skaffe varerne, men også hvor man kan afsætte dem. At begå sig på dette marked kræver blandt andet en viden om varers værdi på det sorte marked, samt at tyven lærer de forskellige afsætningskanaler at kende og formår at opbygge et netværk af købere. Derudover skal han kende

præferencerne hos sin køberskare, så han ved, hvilke varer han kan afsætte – og dermed hvilke ting, der er værd at stjæle.

Indbrudstyvene agerer på et marked, hvor udbud og efterspørgsel dikterer, hvilke varer, der er attraktive. Kundernes præferencer ændrer sig løbende i takt med samfundsudviklingen, og tyven skal kende til disse præferencer for at opbygge en god forretning.

Tyve, der har været længe i faget, beretter, at fx elektronikprodukter som fladskærme og computere tidligere var i høj kurs, men at nyprisen på disse løbende er dalet, hvorfor flere af disse varer ikke længere er attraktive. I dag er det i høj grad særlige mærkevarer, der er let omsættelige.

Nu er fladskærme ikke så meget på mode, som da jeg gjorde det, men det er PH-lamper eller kogler. Designerting – folk vil gerne give penge for det. En kogle fra ny er dyr. Stjålet til gadepris for et par tusind kroner. Det er en god genstand, der giver godt. (Seneste indbrud 1 år siden)

For det er egentlig ikke blevet sværere at begå indbrud, men det er blevet sværere at komme af med tingene. Ting har mistet værdi. Der er ikke så mange penge i det mere. Fladskærme er blevet billige og bærbare computere er blevet billige. (Seneste indbrud 4 år siden)

Jeg har kigget på nettet, for at se hvilke ting, der mangler. (...) Jeg ved, hvad der er efterspørgsel på. Det er altid de samme ting. Dansk design. Arne Jacobsen, Wegner, Kay Bojesen. Det er meget moderne og nemt omsætteligt. Magasin og Illum, alle de der ting. (Seneste indbrud 1 år siden)

Hvilke varer, tyvene stjæler, afhænger dog samtidig af formålet med indbruddet. Er målet ”nemme” og hurtige penge, bliver der ofte stjålet kontanter og smykker samt elektronik og gadgets som fladskærme, ure, computere og tablets.

Er målet derimod mange penge, er det særligt specifikke designer-varer, der er i fokus. Her nævnes særligt danske designklassikere som lamper og stole, fx Ph-lamper, og elektronik som fx B&O og Apple-produkter.

6.2 Købernetværk

Tyvene skal have eller skabe forbindelser og netværk for at kunne afsætte deres varer. Og her opererer de indenfor tre cirkler af netværk: 1) *Hælere*, 2) *Venner, familie og forretningsforbindelser* og 3) *Hele befolkningen*. Her fungerer de to inderste cirkler også som formidlere til resten af befolkningen.

6.2.1 Hælere

Den inderste kerne af indbrudstyvenes købernetværk består af de organiserede hælere, som tyvene har kontakt til. Tyvene får typisk kontakt til hælerne gennem andre tyve eller varetager selv hæleropgaver for andre tyve.

Hælerne er organiserede i den forstand, at de køber store partier af tyvekoster, som de efterfølgende sælger videre til kunder i Danmark eller udlandet. De fleste indbrudstyve beretter at have en fast hælere, som de anvender. Salget til hælerne foregår ofte ved, at tyvene tager fra indbruddet og direkte hen til hæleren. Det er vigtigt hurtigt at få afsat varerne for at minimere beviserne for et indbrud. I nogle tilfælde har indbrudstyvene dog varerne opbevaret hjemme hos sig selv, hvorefter hælerne kommer hjem til indbrudstyven og tjekker udbuddet.

Ved videresalg af varer til hælere er tyvenes salgspris ofte en standardpris på 1/3 af varens originalpris.

Vi har som regel haft 3-4 hælere, der nok skulle afsætte det. Det var faste hælere. Der har også været private, vi har solgt til. Det var venners venner. (Seneste indbrud 3 år siden)

Det er ikke noget problem [at få kontakt til en hælere]. Jeg har kontakter på hælere i forvejen, eller ringer til nogen, vi kender. Eller vi ved, hvor vi skal tage hen. (Seneste indbrud indenfor 1 år)

6.2.2 Netværk, forretningsforbindelser, venner og familie

I næste led af tyvenes købernetværk følger mere direkte aftagere af tyvekosterne. Dette tæller nære relationer som venner og familie, samt indirekte relationer i venners og bekendtes netværk.

Derudover beretter enkelte tyve om mere professionelle aftagere, som fx guldsmede, der køber stjålne smykker for at smelte dem om (tre tyve), og møbelpolstrere (en tyv), der ompolstrer særligt designerstole for at fjerne eventuelle mærkninger eller chips gemt i stoffet. Derudover fortæller en tyv, hvordan indkøbere hos fx auktionshuset Lauritz selv købte de varer, han kom med, inden de kom til salg på nettet.

Jeg har tit haft nogle faste, store købere. Man kommer i kontakt på alle mulige mærkelige måder. Jeg kender alle mulige folk, og har flere følere ude den ene eller den anden vej, folk kender mig. Det er det miljø, man færdes i. (Seneste indbrud 4 år siden)

Senere lavede vi en aftale med en guldsmed. Han fik det billigere, hvis han ikke udleverede vores navne. (...) Der er mange guldsmede, der gør det. Jeg kender andre, der har gjort det. (Seneste indbrud indenfor 1 år)

Har tyven været mange år i miljøet, har han ofte "følere ude" og er løbende i kontakt med både forskellige hælere og direkte købere.

Det er også ud fra indbrudstyvenes kontakter i dette led, at de af og til modtager bestillingsopgaver og tips om konkrete boliger, hvor der er værdigenstande af finde. I nogle tilfælde bliver der allerede aftalt en købspris på forhånd.

	Ja	Nej
Sker det, at du laver indbrud på bestilling? (n=20)	16	4

	1 Passer slet ikke	2	3	4	5 Passer helt
Sker det, at du har begået indbrud på baggrund af et tip om en bestemt bolig? (n=20)	2	1	1	1	15

	Ja	Nej	Nogen gange
Er der allerede købere til varer, før indbruddet er udført? (n=17)	6	1	10

	Tip	Bestilling	andre indbrud
Hvordan fordeler indbruddene sig i procent mellem tip/bestilling/andre former for indbrud? (n=19)	15 %	16 %	69 %

Tyvene får ofte tips gennem venner og bekendte i deres indbrudsmiljø. Ofte er det tilfældet, at folk i miljøet ”kender nogen, der kender nogen”, som de fx ved er på ferie. Andre gange oplever tyvene, at venners venner henvender sig til dem og bestiller en specifik vare. Dermed deles både tips og bestillinger primært i deres private omgangskreds af venner, familie og andre kriminelle.

Det er der rigtig meget af [folk, der bestiller varer]. Hr. Hansen kan komme og sige det. Lad os sige, hvis jeg skal over til min kammerat, så har hans far

måske en ven på besøg. Han siger, ’hov jeg har hørt, at I tager nogle ting. Jeg vil meget gerne have et æg og en kogle’. Så det er meget nemt. (Seneste indbrud 1,5 år siden)

6.2.3 Hele befolkningen

I yderste led af tyvenes købernetværk er den brede befolkning. Denne tæller for så vidt personer fra alle samfundslag, som enten bevidst eller ubevidst køber stjalne varer. Tyvene kommer ofte i kontakt med disse personer ved at sætte tyvekosterne til salg over nettet – fx gennem Den Blå Avis eller auktionen Lauritz. Derudover er deres anvendte hæler også en indirekte kontaktkanal til dette led.

Bagmanden solgte det til privatpersoner gennem Den Blå Avis. Han kendte tyvene gennem fængslet. (...) Det er min makker, der har kontakten. Jeg tror, jeg har fået en eneste bestilling. Min makker har fået det gennem bagmanden fra fængslet. (Seneste indbrud 3 år siden)

For at sælge tyvekosterne mere bredt i befolkningen kræver det, at indbrudstyvene forstår at anvende de eksisterende - og i mange tilfælde lovlige - kanaler for at handle med varer, og uden at vække mistanke. En indbrudstyv beretter eksempelvis, at han ved salg af 50 designerstole nøjes med kun at sætte seks stole til salg på Den Blå Avis. Hver gang en ny kunde henvender sig siger han blot, at stolene ikke er solgt. På den måde holder han sig indenfor den ”normale grænsseværdi” for denne salgskanal, så han undgår unødigt opmærksomhed.

Det er gennemgående vigtigt for indbrudstyvene, at de ved brug af alle deres afsætningskanaler får afsat de stjålne varer så hurtigt som muligt. Flere tyve fortæller, at varerne gerne skal afsættes inden for 24 timer. Enkelte fortæller, at der kan gå op til en uge eller ligefrem en måned.

Indtil varerne afsættes, opbevares de typisk hjemme privat hos indbrudstyvene, i en kælder, i en bil og nogle gange hos familie. Flere af tyvene benytter også afsidesliggende steder som sommerhuse, der ikke benyttes i vinterhalvåret, kolonihavehuse, skure eller store skraldespande, som sjældent tømmes.

Jeg opbevarede det i lejligheden. 7 eller 8 computere. Flere Macs. For 50.000kr og så tit noget guld også. (Seneste indbrud indenfor 1 år)

Nogen gange har vi haft et lager, andre gange i en lejet bil i to dage, andre gange hos en selv. (Seneste indbrud 3 år siden)

Et vigtigt aspekt af indbrudstyvenes livsform er altså deres kendskab til markeds kræfterne og -adfærden, herunder deres anvendelse af eksisterende afsætningskanaler, såvel som et kendskab til købspræferencer. Gennem afsætning af varerne opretholder tyvene deres identitet som indbrudstyv samtidig med, at de normaliserer egen adfærd ved at gøre hele befolkningen til medskyldige i indbrudsakten. Hr. og fru Danmark tildeles dermed en dobbeltfunktion i forhold til indbrudstyvene, idet de på samme tid udgør tyvenes arbejdsplads og marked.

7 STOP TYVEN!

Udgangspunktet for at styrke den indbrudsforebyggende indsats er en forståelse af indbrudstyvenes praksis. Her er tyvenes radarblik på omgivelserne en helt central nøgle til at forstå karakteren af deres adfærd.

Dygtige tyve følger med tiden. Deres tekniske praksis og livsform tilpasser sig tiden og udfordringerne. Nye og forbedrede indbrudsforebyggende foranstaltninger og ikke mindst ændrede markedsbetingelser kræver, at tyven løbende udvikler og forfiner sine færdigheder.

Det bærende element i tyvenes livsform og adfærd er tyveradaren. Når først denne radar er ”installeret” hos tyvene, er den meget svær at afinstallere igen. Det betyder, at tyvene konstant er på arbejde og mere eller mindre intensivt lokaliserer potentielle indbrudsobjekter i deres omgivelser. Dette betyder også, at tidligere indbrudstyre, der er fast besluttede på at gøre op med deres kriminelle levevej kan have vanskeligt ved at lukke radaren helt ned.

Samlet set peger undersøgelsen på, at tyvenes radar kan være en nøgle i oplysninger og kampagner til befolkningen. Tyven stoppes, når radaren forstyrres. Og den forstyrrelse handler både om tyvens marked, håndværk og indbrudssituationen.

7.1 Stop tyvens marked

Tyvenes radar starter og slutter med markedet. Det er vigtigt at forholde sig til de markedskræfter, der er på spil, når tyvene skal afsætte de stjalne varer. Tyvene er kun halvt færdige med deres arbejde, efter selve indbrudsakten. Hvis de ikke kan afsætte deres varer, har de intet eksistensgrundlag, og de har intet at indstille radaren på.

En indbrudsforebyggende indsats og rådgivning skal derfor også koncentrere sig om de tre led af aftagere på indbrudsmarkedet: 1) *Hælere*, 2) *Venner, familie og forretningsforbindelser* og 3) *Hele befolkningen*.

Tyvene har et klart billede af, at alle og enhver er potentielle købere af tyvekoster, og dette er med til at understøtte og opretholde deres virke som indbrudstyre. Hæleri kan næppe stoppes, men det kan sandsynligvis begrænses.

En kommunikationsindsats mod indbrud, kan fokusere på at gøre befolkningen opmærksomme på, hvor tyvekoster bliver sat til salg, og hvad man som køber skal være opmærksom på.

7.2 Stop tyvens praksis

Når beboere skal sikre deres hjem mod indbrud, er der tre niveauer, de skal tage højde for.

- De skal sikre deres hjem ved at anvende **indbrudsforebyggende foranstaltninger**, som alarm og overvågningskamera samt forstærkede døre og vinduer.

- Dernæst skal de forholde sig til **boligens fremkommelighed**. Hvor synlig er boligen for omgivelserne?
- Sidst, er det helt afgørende, at indbrudstyvene oplever **synlige og aktive naboer** i området, så de føler sig holdt øje med.

7.2.1 Indbrudsforebyggende foranstaltninger

- *Brug af alarmer og kameraer.* Alarmer virker rent faktisk afskrækkende på flere af indbrudstyvene. Hvis det ikke direkte afskrækker dem, så minimerer det i det mindste tyvens tid i boligen og dermed chancen for, at han finder boligens værdigenstande. Der er ikke mange af tyvene, der afholdes af overvågningskameraer, men nogle af dem gør, og i sammenhæng med alarmer og andre forebyggende foranstaltninger kan det have en effekt som del af det samlede billede.
- *Bedre vinduer, vinduesgitre og lås på vinduerne.* Mange tyve beretter om gamle vinduer, som er nemme at bryde op og afliste. Dette gør flere boliger til nemme indbrudsmål. Stærke vindueskarme og låse på vinduer er ikke en garanti mod indbrud, men de kan være med til at *forlænge* den tid, det tager at bryde ind, og i nogle tilfælde gøre, at tyven vælger et andet hus. Den længere tid stresser indbrudstyven og vil i nogle tilfælde afholde ham, da det ikke må tage for lang tid at komme ind.

- *Gode låse på hoved-, bag- og havedøre.* Vejen ud af huset er ligeså vigtig som vejen ind i huset. Indbrudstyvene er afhængige af, at de hurtigt kan komme ud af huset igen, og at de kan få de stjalne varer med. Døre er derfor den foretrukne flugtvej. Låse på døre, som ikke umiddelbart kan vrides eller brydes op indefra, kan gøre det sværere for tyvene at komme ud igen – fx kan en lås, der låses med nøgle, når beboeren er væk fra boligen, forsinke indbrudstyvens flugt og hans mulighed for at komme væk med varerne.

7.2.2 Beboernes adfærd og hjemmets tilgængelighed

Beboerne kan selv gøre noget for at ændre, hvad deres bolig signalerer og dermed sikre boligen og gøre den mindre tilgængelig.

- *Boligen skal gøres synlig.* Dette kan gøres ved at undgå høje hække, træer og stakit samt ved at sikre en god belysning omkring boligen. Herved får tyven sværere ved at komme uset ind i boligen. Når boligen er synlig for naboer skal tyven være ekstra opmærksom, og dette er med til at stresser ham yderligere i indbrudssituationen.
- *Det skal se ud som om, der er nogen hjemme.* Dette kan gøres ved, at beboerne får en nabo til at parkere sin bil i indkørslen og tømme postkasse og skraldespand. Derudover kan lys og lyde fra boligen virke afskrækkende, ligesom gardiner, der er trukket for, gør det sværere at vurdere om

der er nogen hjemme, og om der er særlige værdigenstande i boligen.

- *Det skal gøres besværligt for tyven at komme rundt inde i huset.* Lås dørene inde i huset, så det bliver besværligt for tyven at komme rundt. Dette vil besværliggøre hans rute efter værdigenstande.
- *Skjul værdigenstande.* Mange tyve beretter, at de spotter værdigenstande gennem vinduer, og dermed tiltrækkes af et hus. Det er derfor værd at tænke over, om værdigenstande er direkte synlige fra gaden.
- *Sørg for ikke at have tilgængeligt værktøj.* Nogle indbrudstyre medbringer ikke værktøj, men finder noget i et redskabsskur, de kan bryde ind med. En nem sikring mod dette, er, at beboeren låser sit redskabsskur.
- *Gør flugtveje i form af stier i nabolaget dårligere for tyven.* Hvis et nabolag har stier, kan det anbefales at gøre stierne bredere, så biler kan komme igennem. For tyvene er stier, hvor de kan komme igennem med deres tyvekoster, uden at politibiler kan komme igennem, helt afgørende.
- *Én gang indbrud, nok en gang til.* Flere boligejere undlader at sikre deres huse yderligere efter et indbrud. Dette gør det nemt og oplagt for tyvene at komme tilbage, når de stjalne varer er blevet erstattet af nye. Beboere, der har haft indbrud, må blive bedre til at sikre deres bolig og ikke forvente, at tyven er for bange til at komme tilbage.

7.2.3 Aktive naboer - nabohjælp i praksis

Det er forskelligt, hvilke af de indbrudsforebyggende foranstaltninger, tyvene afholdes af. Det eneste *alle* tyvene er enige om, er, at mennesker tæt på boligen afskrækker dem. Dette gælder både, når det er *nysgerrige* mennesker, der henvender sig til dem, når der er *mange* mennesker i et område, og når tyvene føler sig *holdt øje med*.

- *Nabohjælp.* Nabohjælp kan være en god indbrudsforebyggende indsats, hvis den er aktiv. Tyven skal få fornemmelsen af, at et skilt om nabohjælp betyder mange og nysgerrige mennesker i området. I de tilfælde hvor tyvene har oplevet en aktiv nabohjælp, har det været *meget afholdende*. Dette kan eksempelvis være ved, at naboerne har en sms-kæde, der sættes i gang, når nogle oplever uønskede gæster, eller ved at naboerne ikke er berøringsangste ift. at snakke til fremmede mennesker, og spørge om deres ærinde.
- *Opsøgende, nysgerrige naboer.* Det har stor afskrækkende effekt for indbrudstyvene, hvis de oplever, at en nabo aktivt henvender sig til dem for at høre, hvad de laver i området og om de søger nogen. At tyven har været i kontakt med en nabo, og at nogen dermed har set ham og måske vil kunne genkende ham, virker meget afskrækkende.

8 BILAG

8.1 Svenske og danske tyve

Denne undersøgelse er baseret på det samme metodegrundlag som den svenske undersøgelse "Vad vet vi om Bostadsinbrott?"⁶. Undersøgelsen tager udgangspunkt i samme interviewguide som den svenske og er også baseret på interview med 20 indbrudstyve. I begge undersøgelser er interviewpersonerne primært mænd; i den danske undersøgelse er alle mænd, og i den svenske undersøgelse er tre informanter kvinder.

Kriteriet for rekruttering af informanter i den svenske undersøgelse var udelukkende, at informanterne skulle have begået indbrud inden for de seneste ti år (fra tidspunktet, hvor undersøgelsen blev foretaget i 2007). I denne undersøgelse var det eneste krav til rekruttering, at informanterne skulle have begået indbrud. Aldersspredningen for indbrudstvene i de to undersøgelser ligner hinanden; i den svenske undersøgelse var tyvene i alderen fra 19-55 år. De danske indbrudstyve er mellem 19-47 år.

Det er dog nødvendigt at være opmærksom på, at det *ikke* er muligt at sammenligne de to undersøgelser med henblik på at drage

⁶ Dette afsnit bygger på en sammenligning med den svenske rapport "Vad vet vi om bostadsinbrott" (Kent Pira, 2008) lavet for det svenske politi.

generelle konklusioner om danske og svenske indbrudstyve, da begge undersøgelser er kvalitative og alene foretaget på baggrund af 20 indbrudstyve.

Helt overordnet tegner der sig samme billede af indbrudsadfærden blandt de danske og svenske tyve i de to undersøgelser. Nedenfor fremhæves en række områder, hvor der er interessante forskelle og ligheder de to undersøgelser imellem.

8.1.1 Motivation og årsager

For både de danske og svenske indbrudstyve er penge den største motivation til at begå indbrud, efterfulgt af spænding, der også er afgørende for tyvene.

- Hos de svenske tyve er penge en lidt større motivation end hos de danske, for hvem spænding er en større motivationsfaktor.
- I begge undersøgelser sker der gennem indbrudskarrieren en udvikling fra, at spænding er afgørende i starten, til at penge bliver den centrale motivation for indbrud i løbet af karrieren.
- Både de danske og svenske indbrudstyve begår størstedelen af deres indbrud på eget initiativ, hhv. 69 % og 45 %. Dog angiver de svenske tyve i højere grad end de danske også at begå indbrud på baggrund af tips fra venner og bekendte (28 %) og som bestillingsarbejde (27 %). For de danske indbrudstyve er disse tal hhv. 15 % som tips og 16 % som bestilling.

8.1.2 Indbrudsteknikker

Overordnet er der mange ligheder mellem, hvordan de danske og svenske indbrudstyve begår indbrud. Planlægning af indbrud er på mange måder ens i de to lande. I begge lande holder tyvene øje med og undersøger *tegn på liv, tegn på værdi, boligens fremkommelighed og boligens beliggenhed*.

- For både de danske og svenske tyve har flugtveje betydning for udvælgelsen af en bolig. Begge grupper af tyve fortæller at hæk, buskads eller stakit kan forøge risikoen for indbrud, fordi det giver tyven en mulighed for at arbejde skjult for naboers blikke.
- Generelt ligner de svenske og danske tyves teknikker hinanden. Der er en lille forskel i, at de danske tyve foretrækker at komme ind ad et vindue, hvorimod de svenske tyve foretrækker at komme ind ad en altandør/balkon. I begge undersøgelser er det helt afgørende, at den pågældende vej ind og ud ikke er synlig for naboerne.
- Det er overordnet de samme ting, som de svenske og danske indbrudstyve stjæler: smykker, kontanter og elektronik er fælles. De svenske tyve angiver ikke at stjæle designermøbler- og lamper, som ellers er en vigtig vare for de danske tyve. Her skal der muligvis tages højde for, at tyvene følger udbud og efterspørgsel, som kan have ændret sig siden udførelsen af den svenske undersøgelse i 2008.

Omvendt angiver de svenske tyve at stjæle antikviteter. Det er der ingen af de danske indbrudstyve, der angiver.

8.1.3 Hvor og hvornår

Der er generelt ikke store forskelle at spore i, hvor og hvornår de svenske og danske tyve begår indbrud, men nogle få pointer kan fremhæves.

- I den svenske undersøgelse har 15 ud af 20 indbrudstyve begået indbrud både på **landet og i byen**, mens det kun er halvdelen af de danske tyve, der har begået indbrud i både land og by. 8 af de danske indbrudstyve har derimod kun begået indbrud i byen. Der er altså en større andel af de svenske tyve, der har vekslet mellem land og by, mens flere af de danske tyve kun har begået indbrud i byer.
- Både de svenske og danske indbrudstyve foretrækker at begå indbrud **i villaer**.
- I begge undersøgelser pointerer flere af tyvene, at **tidspunktet** for indbrud vælges ud fra, hvilke genstande de går efter. I begge undersøgelser er der som sådan ikke noget bestemt tidspunkt på døgnet, som indbrudstyvene foretrækker.
- **Vintersæsonen** foretrækkes af de danske tyve pga. vintermørket, hvor man kan skjule sig. Et klart flertal blandt de svenske tyve foretrækker **sommersæsonen**, på grund af ferier.

8.1.4 Afholdende faktorer

Mennesker har en afgørende betydning for at afholde de danske tyve fra at begå indbrud. Det gælder, hvis der er *mange* mennesker i området eller *synlige* og *nysgerrige* mennesker. De svenske tyve afholdes ligeledes af mange mennesker.

- De svenske tyve angiver i højere grad end de danske at blive afholdt af overvågningskameraer, ekstra låse på vinduer og døre, samt hvis en bolig virker forsømt. De danske tyve fortæller, at de nemt kan finde et andet sted på boligen, hvor de kan bryde ind, samt at de skærmer sig mod kameraer ved at trække en hætte over hovedet.
- Der er en tendens til, at de svenske tyve bliver mere skræmte af nabo hjælp end de danske: 19 ud af 20 svenske tyve har svaret dette. Flere af de svenske indbrudstyve har udtrykt en stor frygt for at udføre indbrud i velfungerende nabolag. Blandt de danske indbrudstyve er svarene mere lige fordelt i forhold til, om nabo hjælp har en afskrækkende effekt, da tyvene har delte erfaringer med effekten af nabo hjælp. Nogle af de danske tyve har oplevet, at nabo hjælp har virket effektivt, og andre har oplevet, at det slet ikke har virket.

8.1.5 Afsætning

Både de svenske og danske indbrudstyve giver udtryk for, at det er nemt at afsætte tyvekoster. Hælere er vigtige i denne

sammenhæng. For begge grupper af indbrudstyve er det nære netværk og kriminelle miljø afgørende for at få afsat varerne.

- En forskel mellem de svenske og danske tyve i de to undersøgelser er, at de svenske tyve nogle gange bytter varer mod varer og også nogle gange beholder varerne selv. Dette er der ingen af de danske tyve, der angiver at de gør.

8.2 Undersøgelsens metoder

Nærværende undersøgelse af indbrudstyves motiver og adfærd er, efter opdragsgivers ønske, tilrettelagt med udgangspunkt i de svenske politimyndigheders undersøgelse fra 2008 "Vad vet vi om bostadsinbrott? – 20 gärningspersoners svar". Den svenske undersøgelse tager udgangspunkt i et struktureret spørgeskema på 111 spørgsmål bestående af åbne og lukkede spørgsmål.

Det svenske spørgeskema har haft et overvejende fokus på at afdække indbrudstyvenes instrumentelle adfærd, og har kun i mindre omfang lagt op til at forstå indbrudstyven som social person og skabe viden om de rationaler, der ligger bag dennes adfærd.

For at sikre, at vi med denne undersøgelse bredt afdækker indbrudstyvenes adfærd både før, under og efter et indbrud, har NIRAS derfor foretaget en justering af det svenske spørgeskema og udvidet det med en indledende og afsluttende interviewfase, der lægger vægt på at afdække indbrudstyvens livshistorie samt at forstå denne som en social og ikke kun instrumentel aktør. Nedenstående model illustrerer strukturen for den anvendte interviewguide.

I **første interviewfase** er indbrudstyvens biografi søgt afdækket. Dette er gjort ved at spørge ind til personens opvækst og betydningsfulde faktorer i dette forløb. Derudover er der lagt vægt på at få viden om interviewpersonens 'indbrudskarriere' og det forløb, denne er gået igennem frem til interviewtidspunktet. Til at understøtte denne fase, er der under interviewet gjort brug af en tidslinje som et hjælperedskab til at få et overblik over informantens liv. Spørgsmålene i denne fase er karakteriseret ved at være åbne og afsøgende.

I **anden interviewfase** har det primære fokus været at afdække indbrudstyvens mere instrumentelle adfærd både op til, under og efter et indbrud. Hertil har det svenske spørgeskema dannet grundlag for interviewet. En overvægt af spørgsmålene i denne fase har været lukkede spørgsmål med fastlagte svarkategorier. Informanternes svar er dog hele tiden søgt uddybet.

Tredje interviewfase har sat fokus på indbrudstyven som en social person. Dette er gjort ved at spørge ind til, hvordan vedkommende forholder sig til andre indbrudstyre og andre kriminalitetsformer. Denne fase udgør ligeledes afslutningen på interviewet. For at samle op på interviewet og sikre, at eksisterende antagelser om indbrudstyves adfærd er blevet afdækket, er informanten afslutningsvis blevet bedt om at af- eller bekræfte en række hypoteser om det at begå indbrud. Hypoteserne er udledt i samarbejde med opdragsgiver.

Undersøgelsen datagrundlag er interview med 20 indbrudstyre, hvoraf flere er ikke aktive indbrudstyre. Interviewpersonerne er mænd i alderen 19-47 år. Alle interviewpersoner er født eller opvokset i Danmark.

De interviewede personer har begået indbrud i hele landet, herunder i både villaområder og lejligheder. Indbrudstyperne varierer desuden i, hvilken type indbrud de har begået, samt hvor organiseret de har været.

Det Kriminalpræventive Råd har sammen med NIRAS varetaget rekrutteringen af interviewpersonerne. NIRAS har selvstændigt indgået interviewaftalerne med de pågældende personer. De tidligere indbrudstyper er blevet rekrutteret gennem DKR's eget netværk og i samarbejde med Kriminalforsorgen, som har taget kontakt til flere af deres afdelinger samt to statsfængsler. Derudover har NIRAS og DKR haft kontakt til organisationer som High: Five og KRIS.

Interviewene er gennemført ansigt til ansigt ved, at NIRAS har besøgt personerne på et for dem foretrukket sted. Enten i deres private hjem, på en offentlig institution eller et neutralt sted i det offentlige rum. Det har været nødvendigt også at foretage enkelte interview over telefonen. Dette skyldes særligt, at det for mange af de interviewede har været grænseoverskridende at fortælle deres historie ansigt til ansigt til et fremmede menneske. Enkelte informanter har hertil haft svært ved at indgå en fast aftale, hvorfor fleksibiliteten ved et telefoninterview, har gjort det nemmere for dem at passe interviewet ind i deres hverdag.

Alle interview har minimum været 2 timer og er foretaget på baggrund af den kombinerede kvalitative og kvantitative interviewguide.

Personerne at alle deltaget frivilligt i undersøgelsen, og har, hvis muligt, modtaget et gavekort, som tak for hjælpen.

8.3 Spørgeguide

Kvalitativ undersøgelse af indbrudstyves adfærd

Nedenstående udfyldes:

Informant

Dato

Interviewer:

OM UNDERSØGELSEN

Tak for, at du vil deltage.

Som du ved, er vi i gang med at lave en undersøgelse af indbrud set ud fra indbrudstyvenes perspektiv. Målet med undersøgelsen er at blive klogere på, hvordan indbrud bliver begået og hvilke overvejelser, der ligger bag det at begå indbrud.

Vi vil bl.a. meget gerne høre din egen historie: Fra du startede med at begå indbrud, noget om hvordan du har begået indbrud – hvorhenne, hvornår og på hvilken måde. Til sidst vil vi gerne høre lidt om, hvad du tænker om at begå indbrud.

1. FASE: HISTORIEN OG PERSONEN

Til at starte med, kunne jeg godt tænke mig at høre lidt om dig selv og dit liv.

OPVÆKST

1. Hvor voksede du op som barn?

- Med hvem (mor, far, søskende)?
- Hvad lavede dine forældre?
- Hvad interesserede du dig for?

DET FØRSTE INDBRUD

2. Kan du huske, hvornår du begik dit første indbrud?
 - Hvor gammel var du?
 - Hvem var du sammen med?
 - Hvorhenne? (by/land, boligtype)
 3. Hvordan begik du indbruddet?
 - Hvad stjal du?
 - Hvad gjorde du bagefter?
 - Var du bange for at blive opdaget? Blev du opdaget?
 4. Hvorfor tror du, at du gjorde det?
 - Kunne det være forhindret?
-

TIDEN EFTER – FREM TIL I DAG

5. Hvad skete der efter det første indbrud?
 - Blev du ved med at begå indbrud?
 - Hvor mange, ca.?
 - Begik du anden kriminalitet?
 6. Hvad lavede du udover at begå indbrud?
 - Arbejde?
 - Skole/ uddannelser?
 - Fritid?
 7. I hvor lang tid har du begået indbrud i boliger?
-

SENESTE INDBRUD

8. Hvad er det seneste indbrud du har begået?
 - Hvor henne var det? (land/by, boligtype)
 - Begik du det alene eller sammen med nogen?
 - Hvordan bestemte du dig for, hvilket hus du skulle bryde ind i?
 - Hvorfor begik du indbruddet?
9. Hvorfor er dette det seneste indbrud, du har begået?

10. Hvor er du i dag?
11. Hvorfor besluttede du at stoppe med at begå indbrud? *(stilles kun til dem, der er holdt op.)*
12. Hvor mange indbrud har du i alt begået, ca.?

2. FASE: TEKNIKKERNE OG RAMMERNE

Jeg vil gerne stille dig nogle spørgsmål, som handler om de indbrud, du har begået – bl.a. hvorhenne, du har begået indbrud, hvordan du har gjort det osv.

Spørgsmålene er anderledes end dem, jeg har stillet før. Nogle er ja/nej-spørgsmål. Nogle af dem er spørgsmål eller udsagn, hvor skal du angive dit svar på en skal fra 1 til 5.

Du må stadig meget gerne uddybe dine svar. Og du må også gerne sige, hvis der er nogle spørgsmål, som, du synes, er mærkelige eller ikke giver mening. Det vil jeg også meget gerne høre.

HVORDAN UDVÆLGES INDBRUDSOBJEKTET (hjemmet/boligen)?

Først vil jeg stille dig nogle spørgsmål om, hvordan du udvælger de steder, du begår indbrud?

1. Hvor har du begået indbrud?

By ☐ Land ☐ Både by og land ☐

2. Har du haft nogen tilknytning til området/de områder, hvor du har begået indbrud?

.....

3. Hvilken tilknytning havde du? (Var det tæt på dit eget hjem, kendte du nogen i området)

.....

4. Hvordan udvælger du det sted, du begår indbrud?

.....

5. Undersøger du området, før du begår indbrud?

.....

6. Hvad består din undersøgelse af?

.....

7. Vælger du af og til et hus helt spontant?

.....

I hvor høj eller lav grad er du enig i følgende udsagn (1= i høj grad og 5=i lav grad)

8. Risikoen for et indbrud er større, når en bolig ligger øde eller langt væk fra andet

I lav grad

1

2

3

4

I høj grad

5

Hvorfor det?

.....

9. Omgivelserne påvirker hvilket sted jeg vælger at lave indbrud (hvis der fx er hushjørne, buskads, højt stakit, bygning el.lign.)

I lav grad

1

2

3

4

I høj grad

5

Hvordan det?

.....

10. Den geografiske placering har betydning for, hvor jeg vælger at begå indbrud (storbyområde, afstand til flugtvej)?

I lav grad

1

2

3

4

I høj grad

5

Hvordan det?

.....

11. Er der nogle typer af beboere, der er særligt attraktive, når du skal vælge et sted at begå indbrud?

.....

12. Findes der noget, som kan afholde dig fra at begå et indbrud?

.....

13. Findes der noget, som kan afholde andre fra at begå et indbrud?

.....

HVAD AFHOLDER DIG FRA AT BEGÅ INDBRUD?

De næste spørgsmål jeg vil stille dig omhandler de omstændigheder og fysiske rammer ved et hjem eller sted, som kan have betydning for, om du begår et indbrud eller ej. Jeg vil nævne forskellige ting eller situationer, og så skal du svare på en skal fra 1-5, hvor 1 betyder, "at det slet ikke afholder dig fra at begå indbrud", og 5 betyder, "at det helt afholder dig fra at begå et indbrud".

Hvilken betydning har det, hvis

14. Der er noget der markerer, at det er et privat område (fx hegn, hæk)?

Afholder mig
slet ikke

Afholder
mig helt

1

2

3

4

5

15. Der er et skilt der viser, at det er privat område?

Afholder mig
slet ikke

Afholder
mig helt

1

2

3

4

5

16. Der er et skilt om at der er hund?

Afholder mig
slet ikke

Afholder
mig helt

1

2

3

4

5

17. Der er et skilt om at der er alarm?

Afholder mig
slet ikke

Afholder
mig helt

1

2

3

4

5

18. Der er et skilt om at værdigenstande er mærket?

Afholder mig
slet ikke

Afholder
mig helt

1

2

3

4

5

19. Der er et skilt om at der er nabohjælp?

Afholder mig
slet ikke

Afholder
mig helt

1

2

3

4

5

20. Der er et skilt om at der er kameraovervågning?

Afholder mig
slet ikke

1

2

3

4

Afholder
mig helt

5

21. Du har kendskab til at der er alarm?

Afholder mig
slet ikke

1

2

3

4

Afholder
mig helt

5

22. Du har kendskab til at der er hund?

Afholder mig
slet ikke

1

2

3

4

Afholder
mig helt

5

23. Du har kendskab til at der er kameraovervågning?

Afholder mig
slet ikke

1

2

3

4

Afholder
mig helt

5

24. Du har kendskab til, at der er andre mennesker i området (fx i nabolejligheden/huset eller ude på gaden)?

Afholder mig
slet ikke

1

2

3

4

Afholder
mig helt

5

25. Der er synlige mennesker i området?

Afholder mig
slet ikke

1

2

3

4

Afholder
mig helt

5

26. Der er mange mennesker i området?

Afholder mig
slet ikke

1

2

3

4

Afholder
mig helt

5

27. Der er "nysgerrige" mennesker i området?

Afholder mig
slet ikke

1

2

3

4

Afholder
mig helt

5

28. Der er butikker tæt på boligen?

Afholder mig
slet ikke

1

2

3

4

Afholder
mig helt

5

29. Boligen virker forsømt (uorden, skader, graffiti)?

Afholder mig
slet ikke

1

2

3

4

Afholder
mig helt

5

30. Boligen er velholdt (orden, ingen skader eller graffiti)?

Afholder mig
slet ikke

1

2

3

4

Afholder
mig helt

5

31. Der er et stillads monteret til bygningens facade?

Afholder mig
slet ikke

1

2

3

4

Afholder
mig helt

5

32. Der er synlige værdigenstande i boligen

Afholder mig
slet ikke

1

2

3

4

Afholder
mig helt

5

33. Der er en dør der er sikret vha. gode karme og låse?

Afholder mig
slet ikke

1

2

3

4

Afholder
mig helt

5

34. Der er vinduesgitter?

Afholder mig
slet ikke

1

2

3

4

Afholder
mig helt

5

35. Der er lås på vinduet?

Afholder mig
slet ikke

1

2

3

4

Afholder
mig helt

5

36. Der er en særlig type af lås på døren?

Afholder mig
slet ikke

1

2

3

4

Afholder
mig helt

5

37. Hvilke typer låse kan det fx være?

Hvilken betydning har....

38. Antallet af låse på døren?

Afholder mig
slet ikke

1

2

3

4

Afholder
mig helt

5

FORKLARING: En indbrudstyv vil i nogle tilfælde/som regel kigge efter, om døren har to låse. To låse betyder, at hoveddøren ikke kan bruges som flugtvej, da man skal låse døren op indefra med en nøgle. Evt. tyvekoster skal altså kunne komme ud af anden udgang/vej.

Hvilken betydning har det, hvis...

39. Der er en lukket ulåst dør?

Afholder mig
slet ikke

1

2

3

4

Afholder
mig helt

5

40. Der er en åben dør?

Afholder mig
slet ikke

1

2

3

4

Afholder
mig helt

5

41. Boligen er synlig (vindue/dør) for naboer, virksomheder eller fra trafikeret vej)?

Afholder mig
slet ikke

1

2

3

4

Afholder
mig helt

5

42. Afskrækker det dig, hvis området, hvor indbruddet skal begås, er oplyst?

Slet ikke

1

2

3

4

Helt sikkert

5

43. Betyder det noget, hvis det ser ud som om, der ikke er nogen hjemme (fx hvis lyset er slukket om aftenen)?

Slet ikke				Helt sikkert
1	2	3	4	5

44. Hvad kigger du efter, for at vurdere, om der er nogen hjemme?

.....

45. Afholder det dig, hvis der er lys i huset?

Afholder mig slet ikke				Afholder mig helt
1	2	3	4	5

46. Afholder det dig, hvis du kan høre lyde fra huset? (fx lyden af en radio eller tv)

Afholder mig slet ikke				Afholder mig helt
1	2	3	4	5

47. Afholder det dig, hvis der holder en bil i carporten/garagen?

Afholder mig slet ikke				Afholder mig helt
1	2	3	4	5

48. Afholder det dig, hvis du ved, at der er nogen hjemme?

Afholder mig slet ikke				Afholder mig helt
1	2	3	4	5

49. Er du bevidst brudt ind, selvom der har været nogen hjemme?

.....

50. Har du oplevet at bryde ind, hvor nogen viste sig at være hjemme?

Hvordan reagerede du?

.....

51. Er der nogen eller noget, som du absolut ikke vil møde på eller tæt ved boligen?

.....

52. Er der andet der kan afholde dig fra at begå indbrud?

.....

NABOHJÆLP

53. Har nabohjælp/naboer der holder øje i et området en afskrækkende effekt mod at begå indbrud?

Ja ☐ Nej ☐

Hvorfor?

.....

54. Har du oplevet, at nabohjælp/naboer har afværget, at du har begået indbrud i et område?

Forklar?

.....

55. Helt overordnet: Hvad er dit bedste råd til dem, som gerne vil undgå indbrud i deres bolig?

.....

HVORNÅR OG HVORDAN UDFØRES ET INDBRUD?

De næste spørgsmål jeg vil stille dig, omhandler mere specifikt, hvordan du i praksis gennemfører indbrud – hvorhenne, på hvilket tidspunkt, og hvilke teknikker du har brugt til at bryde ind.

56. Hvor synes du, det er det nemmest at begå indbrud?

Lejlighed ☐ Rækkehus ☐ Tofamiliehus ☐ Villa ☐

57. Hvor har du begået flest indbrud?

.....

58. Har du været alene, ved de indbrud, du har begået?

Ja ☐ Nej ☐ Både alene og sammen med andre ☐

FORKLARING: Nabohjælp er, når naboer/beboere i et område organiserer sig og holder øjne med hinandens boliger samt kvarteret generelt. Hvis de ser eller hører noget mistænkeligt, ringer de til politiet. Beboerne hjælper hinanden ved fx at smide en fyldt pose i naboens skraldespand mens de er på ferie, tømme deres postkasse eller slå deres græsplæne – så er det langt vanskeligere for tyve at afklare, om boligen er beboet eller ej.

59. Hvor mange personer er det bedst at være ved indbrud i en bolig?

- ☐ 1
 - ☐ 2
 - ☐ 3
 - ☐ 4
 - ☐ andet
-

60. På hvilket tidspunkt er det bedst at begå indbrud? (Svarkategorierne læses ikke op)

- ☐ Morgen 06.00-10.00
 - ☐ Dagtimer 10.00-18.00
 - ☐ Aften 18.00-24.00
 - ☐ Nat 24.00-06.00
-

61. Hvorfor?

.....

62. Er der en årstid, hvor det er bedst, at begå indbrud?

- ☐ Forår
- ☐ Sommer
- ☐ Efterår
- ☐ Vinter

Hvorfor?

.....

FÆRDIGHEDER

Nu vil jeg gerne spørge dig mere specifikt til, hvordan du gør, når du bryder ind.

63. Kan du beskrive, hvordan du gør, når du bryder ind? Hvor komme du som regel ind?
(Gennem vindue, dør, havedør, kælder m.m.)

.....

64. Bruger du værktøj til at bryde ind?

Ja ☐ Nej ☐

65. Hvilket eller hvilke værktøjer bruger du?

.....

66. Hvis der findes en port el. gadedør (fx ved lejligheder), hvordan komme du så ind af den?

- ☐ ødelægger den
 - ☐ går med ind når nogen åbner
 - ☐ med kode
 - ☐ med nøgle
 - ☐ gennem vindue i porten eller i forbindelse med porten
 - ☐ bryder låsen op (bryder døren op)
-

67. Hvis du bryder ind af en hoveddør, hvordan gør du det så?

- ☐ ødelægger den
 - ☐ med nøgle
 - ☐ gennem et vindue i døren eller i forbindelse med døren
 - ☐ bryder låsen op (bryder døren op)
-

68. Hvis du bryder ind gennem et vindue, hvordan gør du det så?

- ☐ smadrer det
 - ☐ bryder vindueskarmen op
 - ☐ tager vinduet af
-

69. Er det sværere at bryde ind gennem et vindue, hvis vinduet har lås på?

Ja ☐ Nej ☐

Hvilken type lås gør det enten svært eller nemt?

.....

70. Hvad er den bedste vej til at komme ind i en bolig (hus/lejlighed)?

Vindue	Knust vindue	Dør	Altan/ altandør	Garage
☐	☐	☐	☐	☐

71. Hvad er den dårligste vej til at komme ind i en bolig (hus/lejlighed)?

Vindue	Knust vindue	Dør	Altan/ altandør	Garage
☐	☐	☐	☐	☐

72. Hvad er den bedste vej ud af en bolig på (hus/lejlighed)?

Vindue	Knust vindue	Dør	Altan/ altandør	Garage
☐	☐	☐	☐	☐

73. Hvad er den dårligste vej ud af en bolig (hus/lejlighed)?

Vindue	Knust vindue	Dør	Altan/ altandør	Garage
☐	☐	☐	☐	☐

74. Bruger du handsker, når du begår indbrud?

Ja ☐ Nej ☐ Nogen gange ☐

75. Hvilket tøj, synes du, er mest passende at have på, når du begår indbrud?

.....

76. Har du været påvirket af stoffer/alkohol når du begår indbrud?

Ja ☐ Nej ☐ Nogen gange ☐

77. Har du en grænse for, hvor lang tid det må tage at bryde ind, inden, du giver op?

.....

78. Hvad kan få dig til at give op?

.....

INDE I HJEMMET

De næste spørgsmål omhandler din adfærd, når du er brudt ind i hjemmet. Fx hvordan du bevæger dig rundt, hvor du leder henne m.m.

79. Hvad er det første, du gør, når du kommer ind i boligen?

.....

80. Har du en bestemt rækkefølge/rute, som du følger?

.....

81. Hvilket rum leder du i som det første?

.....

82. Er der nogen rum, som du ikke går ind i, fx barneværelset?

Ja ☐ Nej ☐

Hvilke(t)?

.....

83. Er der nogen steder, du aldrig leder?

.....

84. Hvad går du efter?

.....

85. Er der nogle ting, du ikke kunne finde på at stjæle?

Hvorfor?

.....

86. Leder du efter medicin?

Ja ☐ Nej ☐

Hvis ja, hvor?

.....

87. Hvad gør du, hvis du støder på et låst skab eller rum (også værdifulde antikke skabe)?

.....

88. Tror du, at folk kan opbevare ting i boligen, uden at du opdager dem?

Ja ☐ Nej ☐

89. Hvor lang tid tager et indbrud ca., fra du går ind, til du går ud?

.....

90. Hvor lang tid bruger du ca. på at komme ind i hjemmet, og hvor lang tid bruger du på at søge hjemmet igennem?

.....

91. Tænker du over, om du ødelægger ting, når du er inde i hjemmet?

.....

92. Er der noget ved indretningen i en bolig, som kan gøre det besværligt at stjæle ting?

.....

INDBRUDSOPJEKTETS OMGIVELSER

Nu kommer der nogle spørgsmål, som handler om hjemmets placering i forhold til at begå indbrud der.

93. Hvordan kommer du hen til boligen?

.....

94. Hvor placerer du et eventuelt transportmiddel/bil (i hvilken afstand fra boligen)?

.....

95. Hvordan kommer du væk fra boligen?

.....

PLANLÆGNING AF INDBRUD

Nu vil jeg gerne høre lidt mere om, hvordan du planlægger et indbrud.

96. Har de indbrud, du har begået, været planlagte?

Ja ☐ Nej ☐ Både og ☐

På hvilken måde?

97. Har de indbrud, du har begået, været en impulshandling?

Ja ☐ Nej ☐ Både og ☐

På hvilken måde?

98. Sker det, at du har begået indbrud på baggrund af et tip om en bestemt bolig?

Passer slet
ikke

1

2

3

4

5

Passer helt

99. Hvor kommer tippet fra?

100. Hvilken information har sådan et tip indeholdt?

101. Sker det, at du laver indbrud på bestilling?

Ja ☐ Nej ☐

Uddyb:

102. Hvem bestiller det (virksomhed, privatperson, hælere)?

103. Hvordan fordeler indbruddene sig i procent mellem tip/bestilling/andre former for indbrud? (Fordel 100 point på følgende kategorier)

Tip % Bestilling % andre indbrud %

104. Hvordan er kontakten mellem dig og den, der har bestilt indbruddet, blevet etableret?

105. Hvilken information deles, når det er et bestillingsarbejde?

Tidspunkter hvor hjemmet er uden for opsyn	☐ ja	☐ nej
Hvilke værdigenstande der findes	☐ ja	☐ nej
Svagheder ved sikkerheden	☐ ja	☐ nej
Forslag til fremgangsmåde	☐ ja	☐ nej
Hjælp til at begå indbruddet (fx info om ikke-låst/alarmeret vindue, dør)	☐ ja	☐ nej

Andet.....

106. Er du nogensinde kommet tilbage til den samme bolig efter et vellykket indbrud?

Ja ☐ Nej ☐

Hvorfor/hvorfor ikke?

.....

(Hvis ja til det foregående spørgsmål)

107. Inden for hvilket tidsrum er det bedst at komme tilbage?

- ☐ 0-6 mdr.
- ☐ 6 mdr.-1 år
- ☐ 1-2 år
- ☐ 3-4 år
- ☐ 4-5 år
- ☐ 5-10 år
- ☐ senere

108. Er du nogensinde kommet tilbage til den samme bolig efter et mislykket indbrud?

Ja ☐ Nej ☐

Hvorfor?

.....

(Hvis ja til det foregående spørgsmål)

109. Inden for hvilket tidsrum er det bedst at komme tilbage?

- ☐ 0-6 mdr.
- ☐ 6 mdr.-1 år
- ☐ 1-2 år
- ☐ 3-4 år
- ☐ 4-5 år
- ☐ 5-10 år
- ☐ senere

VARER

Nu kommer nogle spørgsmål om de ting, du stjæler...

110. Hvor attraktivt er det at stjæle ting, som er mærket?

Slet ikke
attraktivt

1

2

3

4

Meget
attraktivt

5

Hvorfor?

111. Hvad bruger du de stjalne varer eller pengene til?

FORKLARING: Man kan mærke sine ejendele, så politiet har større mulighed for at opklare tyveriet samt at finde rette ejer – så ejendele på en måde bliver værdiløse for indbrudstyven. Der er flere typer værktøj og metoder til mærkning . Fx findes der en pen med usynligt blæk Man kan skrive, indgrave eller ridse sin mærkning. Man får ”værktøjet” udleveret på politistationer. Samtidig får man udleveret ”Tyverisikring” mærkater til at sætte på døre/vinduer samt ejendele.

112. Er der allerede købere til varerne før indbruddet er udført?

Ja

☐

Nej

☐

Nogen gange

☐

113. Hvordan får du kontakt til køber?

114. Hvor kommer de stjalne varer hen?

115. Hvad er din fortjeneste ved videresalg –og når det er bestillingsarbejde?

116. Hvad er hælerens fortjeneste ved videresalg?

117. Hvordan opbevarer du varerne indtil de bliver solgt?

118. Hvordan foregår videresalg af varerne?

119. Hvor lang tid går der normalt, inden varerne bliver solgt?

120. Hvor meget har du ca. tjent pr. indbrud? (Estimeret indtjening pr. indbrud?)

.....

AFRUNDING AF FASE 2

121. Af de indbrud du har begået, er der nogen du er blevet dømt for? (hvis ja, hvor mange)

.....

122. Hvor mange indbrud har du begået inden for det seneste år?

.....

FASE 3: SOCIAL PERSON

[I denne fase af interviewet samles der op på de to første faser. Dette gøres ved at vende tilbage til interessante kommentarer eller eventuelle modsatrettede udsagn, som er fremkommet. Flere af spørgsmålene i denne fase tilpasses det enkelte interview ud fra den pågældende indbrudstyvs situation.]

MOTIVER FOR INDBRUD

Nu kunne jeg godt tænke mig at høre lidt mere om hvad dit motiv for at begå indbrud har været....

123. Hvordan vil du fordele 100 point på nedenstående kategorier? (Her vises et kort med kategorier, så de kan se det for sig)

Spænding	Penge	Hævn	Påvirkning af andre	Nysgerrighed	Andet
%	%	%	%	%	%

124. Hvis du havde penge nok – ville du så stadig begå indbrud?

.....

INDBRUD SOM KRIMINALITETSFORM

125. Har din tilgang til at begå indbrud ændret sig, siden du startede?

- Er du blevet mere eller mindre forsigtig med årene?
- Er du begyndt at begå indbrud andre steder end tidligere?
- Har du taget andre metoder i brug?

126. Synes du, at det er blevet sværere eller nemmere at begå indbrud, siden du startede?
- Hvorfor tror du det er?

127. Hvilke tanker gør du dig om ofrene for dine indbrud?

128. Er der nogle personer, som det er sværere at stjæle fra end andre?

129. Er der nogle ting, du ikke kunne finde på at stjæle?

ANDRE KRIMINELLE

Jeg kunne godt tænke mig at høre lidt mere om dit kendskab til andre indbrudstyre.

130. Kender du andre, som begår indbrud ligesom dig selv?

131. Hvor meget taler I sammen?

- Deler I erfaringer og oplevelser om indbrud med hinanden? (fx om hvor det er godt at begå indbrud?)
-

132. Bliver der indgået aftaler om, hvor henne man må begå indbrud – i hvilke områder?

133. Synes du, at der er forskel på den måde, du begår indbrud på og den måde andre gør det på?

134. Er der noget, du aldrig kunne finde på at gøre, når du begår indbrud?

"HYPOTESER"

Hvad tænker du om følgende udsagn:

- De fleste indbrud bliver begået under påvirkning af stoffer.
- Aktivitet og liv i et område virker afskrækkende mod at begå indbrud
- Flugtruter ad stisystemer gør det nemmere at komme fra gerningsstedet
- Buskadser bruges til at gemme sig i før eller efter et indbrud.
- Hvis et område er pænt og velholdt oplever jeg, at risikoen ved at bryde ind er større, end hvis området er dårligt vedligeholdt og med meget affald.

- Ved indbrud er det risikabelt at knuse glasset i ruderne, hvorfor jeg helst undgår det.
- Tyverialarm afskrækker ved indbrud på den måde, at opholdet på indbrudsstedet bliver kortere
- Det er godt, hvis der er en trafikeret vej i nærheden, hvor man kan forsvinde i trafikken
- Det er mest sikkert at begå indbrud i mørke
- God belysning på veje og stier gør det vanskeligere at begå indbrud.
- I en etageejendom er det nemmest at begå indbrud i stueetagen
- Det er let at sælge stjålne ting
- Det er mest sikkert at begå indbrud i områder, som man kender

ANDRE FORMER FOR KRIMINALITET

Til sidst kunne jeg godt tænke mig at spørge ind til andre former for kriminalitet

135. Har du nogensinde begået andre former for kriminalitet end indbrud?
- Hvilke?
 - Hvorfor/hvorfor ikke?
 - Hvad har afholdt dig fra det?

-
136. Hvad er dit bedste råd til politiet for at forebygge indbrud?
-

137. Hvorfor stillede du op til dette interview?
-

OPSAMLLENDE FAKTUELLE OPLYSNINGER *(stilles til sidst)*

Alder	
Hvilken uddannelse har du, og fra hvornår?	
Hvilke typer jobs har du haft?	
Husstand, fx samlever, børn, søskende	
Etnisk baggrund?	
Hvor mange gange er du blevet dømt?	
Hvad er du blevet dømt for?	
Hvilken straf har du fået?	
Hvor mange gange har du siddet i fængsel?	
Hvor længe har du siddet i fængsel?	
Hvor gammel var du, da du blev dømt første gang?	
Hvornår fik du din sidste dom?	